МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

за IX одделение

Скопје, 2024 година

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	***Англиски јазик***
Вид/категорија на наставен предмет	Задолжителен
Одделение	IX (деветто)
Теми/подрачја во наставната програма	● ***Мојот микро свет: јас, семејство, пријатели*** ● ***Мојот макро свет: населба, град, држава*** ● ***Наше образование, наша иднина*** ● ***Опитество и животна средина***
Број на часови	3 часа неделно / 108 часа годишно
Опрема и средства	● Компјутер (таблет), печатач, проектор, табла (интерактивна табла), постер. ● Фотографии, слики, предмети, флеш карти, стикери. ● Материјал за изработка на картички/а, честитки/а, хартија(во боја), хамер, ножици, лепак, блокови и прибор
Норматив на наставен кадар	- завршени студии по англиски јазик и книжевност/литература - наставна насока, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕТКС; - завршени студии по англиски јазик и книжевност (со звање професор по англиски јазик и книжевност), VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; - завршени студии по англиски јазик и книжевност/литература - друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; - завршени четиригодишни студии на студиската програма македонски и англиски јазик (со стекнат стручен назив професор по македонски и англиски јазик), VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС;

	- завршени двопредметни студии по англиски јазик и друг јазик, со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; - завршени студии по англиски јазик (со звање дипломиран филолог), со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; - завршени студии по англиски јазик на друга студиска програма, со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС.

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ

Резултатите од учење наведени во наставната програма водат кон стекнување на следните компетенции опфатени со подрачјето ***Користење други јазици*** од Националните стандарди:

	Ученикот/ученичката знае и/или умее:
II-А.1	да разбере реченици и често употребувани фрази што се однесуваат на области од најнепосредна лична важност (како лични и семејни информации, потреби и интереси);
II-А.2	да ја извлече главната поента во јасни, едноставни пораки, соопштенија, упатства, молби и сл.;
II-А.3	да прочита и разбере едноставни текстови од различни видови, на позната и помалку позната тематика, соодветни на возраста;
II-А.4	да најде конкретни информации во текстови во реални материјали (како на пример, реклами, проспекти, упатства, брошури, менија, возни редови и сл.) и да разбере куси едноставни пораки, со цел да се снајде во едноставни ситуации;
II-А.5	да комуницира во конкретни и секојдневни ситуации кога се бара едноставна и директна размена на информации на познати теми;
II-А.6	да ги изговара јасно и правилно сите гласови и гласовни групи, почитувајќи ги правилата за акцентирање и интонација, при што евентуалните неправилности не ја попречуваат комуникацијата;
II-А.7	да користи најчесто употребувани искази и реченици кои произлегуваат од непосредното искуство и/или се однесуваат на теми и ситуации од непосреден интерес;
II-А.8	да ги пишува зборовите и изразите со релативна точност, применувајќи ги правописните правила;

II-A.9	да ги почитува основните граматички правила и исклучоците при писмено и усно изразување;
II-A.10	да изрази и аргументира чувство и мислење во врска со нешта од непосреден интерес;
II-A11	да користи низа од искази и реченици за да напише порака, писмо, белешка, разгледница и да опише со едноставни зборови нешта од непосреден интерес.
	Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:
II-Б.1	преку изучување на друг јазик се олеснува учењето на повеќе јазици и можноста за комуникација со припадници на различни културни/јазични групи;
II-Б.2	познавањето на повеќе јазици се олеснува пристапот до ресурси што се корисни за совладување на други наставни предмети/содржини;
II-Б.3	преку изучувањето на други јазици се развива интерес и љубопитност за различни јазици и култури;
II-Б.4	преку изучувањето на други јазици се развива почитување за другите култури и се подобруваат интеркултурните компетенции.

Наставната програма вклучува и релевантни компетенции од подрачјата ***Дигитална писменост, Личен и социјален развој и Општество и демократска култура, Техника, технологија и претприемништво и Уметничко изразување и култура*** на Националните стандарди:

	Ученикот/ученичката знае и умее:
IV-A.2	да процени кога и на кој начин за решавање на некоја задача/проблем е потребно и ефективно користење на ИКТ;
IV-A.5	да определи какви информации му/и се потребни, да најде, избере и преземе дигитални податоци, информации и содржини;
V-A.4	да прави процена на сопствените способности и постигања (вклучувајќи ги силните и слабите страни) и врз основа на тоа да ги определува приоритетите што ќе му/ѝ овозможат развој и напредување;
V-A.6	да си постави цели за учење и сопствен развој и да работи на надминување на предизвиците што се јавуваат на патот кон нивно остварување;
V-A.7	да ги користи сопствените искуства за да си го олесни учењето и да го прилагоди сопственото однесување во иднина;
V-A.13	да комуницира со другите и да се презентира себеси соодветно на ситуацијата;
V-A.14	да слуша активно и соодветно да реагира, покажувајќи емпатија и разбирање за другите и да ги искажува сопствените загрижи и потреби на конструктивен начин;
V-A.15	да соработува со други во остварување на заеднички цели, споделувајќи ги сопствените гледишта и потреби со другите и земајќи ги предвид гледиштата и потребите на другите;
V-A.17	да бара повратна информација и поддршка за себе, но и да дава конструктивна повратна информација и поддршка во корист на другите;

DRAFT

V-А.19	да дава предлози, да разгледува различни можности и да ги предвидува последиците со цел да изведува заклучоци и донесува рационални одлуки;
V-А.21	да го анализира, проценува и подобрува сопственото учење;
VI-А.2	да го анализира сопственото однесување со цел да се подобри, поставувајќи си реални и остварливи цели за активно делување во заедницата;
VI-А.3	да ги формулира и аргументира своите гледишта, да ги сослушува и анализира туѓите гледишта и со почитување да се однесува кон нив, дури и тогаш кога не се согласува;
VI-А.5	да ги разбира разликите помеѓу луѓето по било која основа (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален статус итн);
VI-А.6	да препознава присуство на стереотипи и предрасуди кај себе и другите и да се спротивставува на дискриминација;
VII-А.9	активно да учествува во тимска работа според претходно усвоени правила и со доследно почитување на улогата и придонесот на сите членови на тимот.
	Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:
IV-Б.1	дигиталната писменост е неопходна за секојдневното живеење - го олеснува учењето, животот и работата, придонесува за проширување на комуникацијата, за креативност и иновативност, нуди разни можности за забава;
V-Б.3	сопствените постигања и добросостојба во најголема мера зависат од трудот што самиот/самата го вложува и од резултатите што самиот/самата ги постигнува;
V-Б.4	секоја постапка што ја презема има последици по него/неа и/или по неговата/нејзината околина;
V-Б.7	иницијативноста, упорноста, истрајноста и одговорноста се важни за спроведување на задачите, остарување на целите и надминување на предизвиците во секојдневите ситуации;
V-Б.8	интеракцијата со другите е двонасочна – како што има право од другите да бара да му биде овозможено задоволување на сопствените интереси и потреби, така има и одговорност да им даде простор на другите да ги задоволат сопствените интереси и потреби;
V-Б.9	барањето повратна информација и прифаќањето конструктивна критика води кон личен напредок на индивидуален и социјален план;
VI-Б.2	сите луѓе, вклучувајќи ги и децата, имаат право да ги изразуваат своите мислења и ставови и да учествуваат во донесувањето одлуки кои се поврзани со нивните потреби и интереси;
VIII-Б.4	културниот диверзитет влијае врз развојот на идентитетот на припадниците на различни култури;
VIII-Б.5	на разликите меѓу културите треба да се гледа како на можности за учење и како предизвик за заемно разбирање и напредување;

DRAFT

VIII-Б.6	почитувањето и промовирањето на другите култури придонесуваат за обезбедување почит за сопствената култура од страна на другите.

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Тема: **МОЈОТ МИКРО СВЕТ: ЈАС, СЕМЕЈСТВО, ПРИЈАТЕЛИ**
Вкупно часови: **27**

Резултати од учење:

Ученикот/ученичката ќе биде способен/-на да:

- слуша и разбира јасно артикулиран стандарден говор во секојдневен разговор и/или дискусија која вклучува детален опис на луѓе и нивни меѓусебни релации, опис на просторот и предметите во домот, како и опис на спорт и спортски активности;
- зборува и активно учествува во разговор и/или дискутира на теми поврзани со пријатели, семејство, лични интереси и слободни активности формулирајќи реченици во *Present Simple Tense, Present Continuous Tense* и *Present Perfect Tense*;
- чита и разбира текстови и лични писма со конкретна содржина на теми поврзани со семејството, пријателите, интересите и слободното време кои содржат описни придавки, и определен број идиоми и фразеолошки изрази;
- пишува лично писмо и/или детален опис на (позната) личност и/или спортска активност.

<table>
<tr><th>Содржини (и поими):</th><th>Стандарди за оценување:</th></tr>
<tr><td>а) Јазични функции:

разликување повторливи дејства и факти наспроти дејства кои се случуваат во моментот на зборување/пишување или дејства во блиско минато
дискутирање во група со цел поттикнување на соговорник да се вклучи во разговорот/дискусијата барајќи потврда/согласување
начини на извинување (формално и неформално)
опишување луѓе преку давање опис на карактерот, чувствата, облеката, обувките, накитот и додатоците кои ги носат
изразување релации поврзани со членови во семејството и со пријателите
</td>
<td>
Прави разлика помеѓу искажување навика или дејство што се случува во моментот на зборување наспроти искажување животно искуство или дејство кое штотуку завршило.
Користи јазични опавчиња во разговор/дискусија за да поттикне соговорник да се вклучи во разговорот/дискусијата и да искаже свое мислење и/или лично искуство.
Разликува и соодветно применува готови фрази и реченични модели за формално и неформално извинување.
Поврзува повеќе реченици во низа за детално да опише нечиј физички изглед и карактерни особини користејќи широк спектар на описни придавки.
Користи усвоен вокабулар за да опише меѓусебни човечки релации.
</td></tr>
</table>

DRAFT

• опишување на просторот и предметите во домот и домаќинството • опишување спорт и потребна спортска опрема • составува лично писмо	• Составува (писмено и усно) реченици во *Present Simple Tense, Present Continuous Tense* и *Present Perfect Tense* за детално да го опише домот. • Применува соодветен вокабулар при опис на разни видови спорт и спортски активности/настани. • Препознава и анализира основна структура на лично писмо составено од три куси пасуса. • Поврзува три куси пасуса[1] во целина за да состави лично писмо со примена на соодветни правописни правила.

[1] Кус пасус - две до три реченици поврзани во мисловна целина

DRAFT

б) Лексички единици: ● семејство, пријатели и меѓусебни релации: *extended / immediate family, relative, grandchildren, friendship, besties, enemies, leadership, lover, married, divorced, widow/er, partner, relationship, single* ● идиоми поврзани со семејството и меѓусебни семејни релации: *blood is thicker than water, like father like son, spitting image of somebody, black sheep, flesh and blood, big brother* ● идиоми поврзани со пријателството: *two peas in a pod, to get on like a house on fire, to build bridges, through thick and thin, a shoulder to cry on, a friend in need is a friend indeed, to bury the hatchet, birds of a feather; cast in the same mould* ● поими за опишување на просторот и предметите во домот и домаќинството: *- parts of a house/apartment: entrance, quest room, laundry room, wine cellar, porch, ceiling* *- things in a house/apartment: rocking chair, loveseat, (central) heating, nightstand, lantern, ironing board, blinds, magazine holder* *- household items: housing, a fitted sheet, cutlery, coffeemaker, kettle, sweeping brush, ashtray, clothes peg, soap dispenser, ice scooper* ● облека, обувки, накит и додатоци: *- clothes and shoes: underwear, stockings, polo shirt, bathrobe, track suit, suit, swimming trunks, waistcoat, flip flops, high heels, wellington boots; rainproof coat* *- jewellery and accessories: earrings, handbag, necklace, pocket, button, sunglasses, zipper, safety pin, bow tie, pocket watch* ● видови спорт (летни и зимски спортски активности) и спортска опрема: *- sports: cave diving, chess, parachuting, paragliding,*	● Разликува значење на широк спектар зборови со кои се означуваат меѓусебни човечки релации. ● Препознава значење на одреден број зачестени идиоми кои опишуваат меѓусебни човечки релации и соодветно ги користи во контекст. ● Користи новоусвоени идиоми за да опише пријателска врска. ● Применува широк спектар на именки вклучувајќи и сложени именки при опис на домот и домаќинството. ● Детално опишува нечиј надворешен изглед составувајќи реченици кои содржат описни придавки, сложени именки и именски фрази. ● Поврзува именки кои означуваат спортска опрема со соодветен спорт и ги применува во контекст при опис на конкретна спортска активност. ● Составува реченици со зачестени фразеолошки изрази при опис на конкретен спорт и спортска активност/настан. ● Разликува формални и неформални фрази за извинување и правилно ги користи во соодветен контекст. ● Препознава значење на мал број основни поими поврзани со знаковен јазик.

DRAFT

cricket, baseball *- sport equipment: bench, biking, bike trail, corner flag, gloves, prize, puck, red/yellow card, referee, umpire, shuttlecock, tactics board, trophy, net* ● фразеолошки изрази со спорт: *score a goal, support a team, set e record /break a record, get a medal, win the World Cup/ win the tournament / win the set, play extra time, penalty shootout, play for the national team, coach a team* ● фрази за извинување: *sorry, apologise for, beg a pardon, I apologise for being late / I'm sorry I'm late* ● поими поврзани со знаковен јазик: *talking hands, sign language, mime*	
в) Граматички структури: ● увежбување на помошните глаголи *(be, do, have)* за сегашни времиња преку контрастирање *(Present Simple Tense , Present Continuous Tense u Present Perfect Tense)* ● увежбување на сегашни времиња преку контрастирање (споредување и разликување) *(Present*	● Препознава, разликува и правилно применува различни помошни глаголи за соодветно сегашно време во даден контекст. ● Анализира и споредува форма и употреба на реченици во различно сегашно време. ● Идентификува и разликува употреба на различни форми на членот согласно именката која се членува и дадениот контекст. ● Користи соодветен помошен глагол во точна форма за да состави јазично опавче во разговор/дискусија.

Simple Tense, Present Continuous Tense и Present Perfect Tense) ● увежбување на членување именки: - определен член (*the)* - неопределен член *(a, an)* - испуштање на членот *(Zero Article)* ● увежбување на јазични опавчиња (*Question Tags*) ● форма и употреба на пасивни конструкции во *Present Simple Tense (*за сите лица во еднина и множина) ● прилози и основни прилошки фрази за *Present Perfect Tense (ever, never, already, just, yet, since 2020, for 5 years)* ● описни придавки кои се однесуваат на облека, луѓе и чувства: - *clothes: elegant, stylish, patterned, timeless, trendy, baggy, casual, loose, fashionable* - *people: attractive, cool, exciting, fair, good-looking, hip, strong, thin, well-known* - *feelings/emotions: frightened, lonesome, pleasant, courageous, embarrassed* ● зборообразување на придавки со наставките *(- able/ -ible, -(i)ous, -al, -ful): sociable, lovable, reliable, responsible, flexible, ambitious, generous, serious, educational, personal, logical, careful, successful, helpful* ● фразални глаголи со основа од глаголот *fall* (*fall apart, fall back, fall into, fall out, fall over, fall through*)	● Идентификува и анализира основна реченична структура со пасивна конструкција во *Present Simple Tense*. ● Препознава прилози и основни прилошки фрази за време соодветни за *Present Perfect Tense* и правилно ги применува во реченица. ● Користи соодветно сегашно време (*Present Simple Tense, Present Continuous Tense* и *Present Perfect Tense*) и соодветни прилози/прилошки определби за да постави/одговори на прашања во разговор/дискусија. ● Составува реченици користејќи широк спектар на придавки за опис на облека, луѓе и чувства. ● Препознава определен број типични наставки за формирање придавки од именки и/или глаголи и идентификува нови придавки во даден контекст. ● Препознава форма на фразални глаголи и разликува значење на одреден број зачестени фразални глаголи со основа од глаголот *fall*.
г) Содржини за дискусија: ● идентификување лични емоции и чувства во дадени (позитивни и негативни) ситуации ● штетни последици од верување во непроверени	● Идентификува тема на разговор според клучни зборови, фрази и изрази, како и тон на соговорник за да препознае чувство/ став на соговорник.

DRAFT

информации ● искажување лично мислење/став/препорака на тема омилен спорт/спортски клуб/спортист ● Меѓународен ден на знаковниот јазик - 23 септември (*23rd September as the International Day of Sign Languages*)	● Дискутира за последиците кои произлегуваат од лажни вести/ често среќавани дезинформации / невистини. ● Користи усвоен вокабулар за да искаже лично мислење/став/ препорака на теми поврзани со омилен спорт/спортски клуб/спортист. ● Зборува за важноста на познавање знаковен јазик заради инклузија на лицата кои се соочуваат со предизвици во секојдневната комуникација.

Примери на активности:

- *Multiple Choice Exercise* – На интерактивна табла се активира вежба на која од учениците се бара да ги пополнат празните места во реченициите избирајќи ја правилната форма на *Present Simple*, *Present Continuous* или *Present Perfect* со цел увежбување на разликата помеѓу искажување навика или дејство што се случува во моментот на зборување наспроти искажување животни искуства или дејство кое штотуку завршило. На пр. *What ______ you _____ (think) about? Is everything OK? (<u>are you thinking</u> /you are thinking); She ______ (already see) the movie 3 times. (<u>has already seen</u> /is already seeing).*

- *Do you know your classmates?* – Учениците добиваат наставен лист со реченици, на пр. ______ *isn't afraid of spiders;* _____ *can play football really well;* ______ *plays a musical instrument;* До секоја реченица го запишуваат името на својот соученик за кого сметаат дека најмногу одговара дадената изјава. Потоа меѓусебно поставуваат прашања со соодветни јазични опавчиња за да проверат дали изјавите во нивниот наставен лист се точни или не. На пр. *You aren't afraid of spiders, are you?; You haven't been to the cinema this week, have you?*

- *Apologies* – Се започнува дискусија со прашања од типот *What makes you angry?; Who has been getting on your nerves lately?; Have you ever purposely did something to drive someone crazy?; Describe the last time someone got an attitude with you?; What are the elements of an effective apology?; Do you think always apologising is good or bad? Why?;* за да разговорот се насочи кон кои фрази и модели за формално и неформално извинување треба да ги користиме во различни ситуации. На пр. *I'm sorry about the mess.; It's my fault. I shouldn't have done that. Sorry, I'll never do it again.; We apologise for the late departure of the London train.*

- *Guess who* – Учениците наизменично се обидуваат да ја опишат познатата личност преку давање опис на карактерот, чувствата, облеката, обувките, накитот и додатоците кои тој/таа ги носи на сликата која ќе го извлечат случајно, а другите се обидуваат да ја погодат личноста. На пр. *They are twins. They're both 25. They're exactly the same! They're both tall and thin. They've both got short, brown hair, green eyes and big ears! I think they're cute and intelligent. - Dylan and Cole Sprouse.*

- *Describing photos* - Во дадено време од една минута од учениците поделени во парови се бара во нивните тетратки да набројат што е можно повеќе зборови поврзани со членовите на семејството за потоа да се отвори кратка дискусија со прашањата: *What makes you who you are?; What information can a DNA test give you?; What can genealogy tell you about?; What does a family tree show you?;* и на крај секој ученик да сподели информација за своето семејство на сликата што ја држи пред себе. На пр. *Look! This is my dad and this is my uncle building a treehouse for me, my siblings and my cousins.*

- *Home sweet home* - На табла се лепат слики на различни куќи и се отвора кратка дискусија со прашањата: *Which home would be better for a family?; Which home would you prefer to live in?; Which do you think is more important: the house or the neighbourhood?; Do you agree with the saying 'Home is where the heart is'?;* за потоа од учениците да се бара да си замислат дека се познат архитект во нивниот град и во своите тетратки да ги опишат просторот и предметите во најновата куќа што ја изградиле и за која 'сите зборуваат'. На пр. *It's a cozy cottage with a red roof and white walls. The front door opens to a spacious living room with a fireplace that crackles on cold nights. The kitchen is bright and cheerful with yellow curtains and blue tiles. The bedroom is my favorite place to relax. …*

- *Guess my sport* – На претходно изготвен наставен лист учениците прво наброените спортови ги делат на спортови што се изведуваат на отворено и спортови кои се изведуваат на затворено, а потоа спортот го поврзуваат со соодветната опрема (на пр. *karate – kimono; ice hockey – knee-pads*), за на крај во парови да напишат загатки (даваат опис) за различни спортови, со цел нивните соученици да го погодат името. На пр. *I need a good strong wind to go fast. I need a sail. I do this sport on the sea or maybe on a lake. I am windsurfing*.

- *Thank you note* - На интерактивна табла се споделуваат примери на писма за благодарност. Се истакнуваат деловите што ги содржат таквите писма: воведен дел - соодветен поздрав (пр. *Dear Sally … Dear Nana and Grampy …*), главен дел – зошто се заблагодаруваш (пр. *Thank you for the … I loved the …*), завршен дел (пр. *Again, thanks so much for the …*) Потоа од учениците се бара да напишат писмо во кое ќе се заблагодарат за добиениот подарок, билет за концерт или карта за спортски натпревар.

- *Family races* – Учениците работат во парови. Еден/една ученик/-чка добива картички со зборови, кои означуваат членови на семејството. Откако ќе го прочита зборот прикажан на картичката, ученикот/-чката има за задача да го запише на грбот на другиот/другата ученик/-чка од парот со помош на својот прст. Другиот/другата ученик/-чка треба да го погоди точниот збор и истиот да го запише во својата тетратка. Учениците во секој пар наизменично се менуваат со цел да ги научат и увежбаат зборовите поврзани со членовите на семејството.

- *Match the idioms to their meanings* - Учениците најнапред ги поврзуваат идиомите со соодветните дефиниции, а потоа со истите ги дополнуваат дадените реченици. На пр. *like father, like son = behaves like his father; spitting image of somebody = look very similar; black sheep = has done something bad that brings embarrassment or shame to his or her family; Dan is really kind and always gives his*

seat up for a lady. Like father, like son. Mary is the spitting image of her mum. He was the black sheep of his family always getting in trouble.

- *Idiom Charades* – Учениците во нивните групи добиваат картички со идиоми поврзани со пријателство. Играат „Charades", односно еден извлекува картичка и се обидува да го одглуми идиомот употребувајќи мимики и раце, а другите во групата се обидуваат да го погодат идиомот. А потоа со истите составуваат реченици. На пр. *My brother and I are two peas in a pod. We both like the same things.; She offered me a shoulder to cry on when I failed my exam.*

- *Describing pictures* – Учениците во парови внимателно ја опишуваат својата слика еден на друг при што применуваат широк спектар на именки вклучувајќи и сложени именки при опис на домот и домаќинството. На пр. *There is a bed on the left side of the room and there is a stuffed toy on the bed. Next to the bed there is a small table with a lamp on it. Across the bed on the other side of the room there is a TV. There is a small bookshelf and a rocking chair next to the window.*

- *Best fashion moments* - На интерактивна табла се активира кратко видео од црвениот тепих на „*The Oscars*" за да се отвори дискусија околу гламурозноста на овој настан. Од учениците се бара да состават реченици во кои што подетално ќе ги опишат своите омилени ѕвезди, обрнувајќи внимание особено на нивниот надворешен изглед. На пр. *Blake Lively wore a colourful pastel gown—which she accessorized with white wide hoops and a series of beaded bracelets.*

- *Nothing but sports* – Се поставува прашање *How many sports can you think of?* и одговорите се пишуваат на табла. Потоа од учениците се бара од наброените спортови да изберат два и да набројат сличности и разлики меѓу нив, за најпосле до името на секој спорт на табла учениците да ја залепат картичката со соодветна спортска опрема.

- *Ready, Steady, Go!* – На споделениот наставен лист учениците прво ги поврзуваат фразеолошките изрази со нивното значење, а потоа ги препишуваат дадените реченици во нивните тетратки користејќи ги соодветните изрази. На пр. *His first goal was scored direct from a free kick. = gain a goal; He broke the record for the high jump. = perform better than anyone else*

- *Apology Letter* - На табла се истакнуваат некои зачестени фрази за извинување како: *sorry, apologise for, beg a pardon, I apologise for being late / I'm sorry I'm late*; за да се поттикне бура на идеи околу причините зошто извинувањето е толку важно и како тоа им помага на младите. Потоа учениците пишуваат писма за извинување за некој измислен инцидент. На пр. *I'm really sorry that I lost your book. I realize I should have been more careful because you trusted me with it and I know you love your "How to train your dragon" books. I'm going to the bookshop tomorrow to buy you a new copy. Will you forgive me?*

- *Let's communicate!* - Учениците следат презентација со основните знаци за комуникација со помош на знаковен јазик. Потоа, учениците работат во парови, така што едниот ученик го користи знаковниот јазик, а другиот ученик треба да го именува дадениот збор. На пр. *Hello. Bye. Thank you.*

- *Be-do-have* - Учениците го заокружуваат точниот одговор во дадените реченици со цел увежбување на помошните глаголи (be, do, have) за сегашни времиња преку контрастирање. На пр. *I ___ breakfast right now. Can you call a little later? (cook-<u>am cooking</u>-have cooked); So far, he ___ five stories for children. (writes-is writing-<u>has written</u>); Maria is good at languages. She ___ French, Spanish and German. (<u>speaks</u>-is speaking-has spoken).*

- *Present Simple vs Present Continuous vs Present Perfect* - На интерактивна табла се активира вежба на која учениците траба да ги пополнат празните места во речениците со соодветната форма на глаголот во заграда. На пр. *I heard she <u>works</u> at the Skopje Philharmonic Orchestra. (to work); She <u>is working</u> on the problem. (to work); Since 1975 she <u>has worked</u> on Italian television. (to work)*

- *Articles race* – Учениците во парови се натпреваруваат кој прв ќе ги пополни речениците на наставниот лист со соодветниот член. На пр. *She's <u>an</u> English teacher at <u>the</u> best school in London. I've never been to <u>Ø</u> China, but I've been to <u>the</u> United States.*

- *It's true, isn't it?* – Учениците на своите наставни листови прво ги комплетираат јазичните опавчиња (*Question Tags*) поврзани со нивниот соученик, а потоа си ги поставуваат прашањата еден на друг за да ги потврдат напишаните изјави. На пр. *You can ride a bicycle, can't you? You don't like going to parties, do you?*

- *Hotel inspection* – Учениците на претходно изготвениот наставен лист ги препишуваат речениците за дневната рутина на хотелскиот персонал со пасивни конструкции во *Present Simple Tense*. На пр. *Hotel housekeepers clean the bathrooms. – The bathrooms are cleaned. Hotel housekeepers replace dirty towels with clean towels. – Dirty towels are replaced with clean towels.*

- *My experiences* – Учениците пишуваат реченици за нивните животни искуства, при што користат прилози и основни прилошки фрази за Present Perfect Tense. На пр. *I've never done bungee-jumping. I'd like to try it one day; I've been living in Skopje since 2010; I've known her for 5 years*;

- *Describe and draw* - Учениците во парови користејќи описни придавки кои се однесуваат на облека, луѓе и чувства се обидуваат да ја опишат личноста од претходно споделени слики на уметнички ѕвезди без да ја/го именуваат, а нивниот партнер се обидува да ја/го нацрта истата. Готовите слики се лепат на табла и секој се обидува да ја препознае личноста на сликата. На пр. *He's wearing grey baggy pants, a green trendy hoodie and fashionable shoes. He's thin and very cool. He doesn't talk to much. He's shy.*

- *Adjective suffixes* - Учениците прво ги пишуваат наставките до нивното значење, а потоа ги употребуваат во дадените реченици. На пр. *able to be = -able/-ible, His story was believable. This is impossible.; of the kind of = -al, It was a magical evening.; having/full of = -(i)ous, Bananas are a nutritious food.*

- *Phrasal verb fall* - Учениците ги дополнуваат празните места во речениците со соодветните честички. На пр. *This book is falling apart. I have to buy a new one; He left home after falling out with his parents; The football game fell through because of rain.*

- *Acrostic love* - Се започнува дискусија со прашањата: *How do you feel right now? How did you feel five minutes ago? Why did you feel that way? How do you usually feel when you get up in the mornings? How do you usually feel when you have an exam? What kinds of things make you feel nervous? What can you do to make yourself feel relaxed?* за да се дојде до заклучок дека е во ред да имаме различни емоции при различни ситуации; битно е да знаеме како, и да можеме да се справиме со истите. На табла прво се набројуваат придавки што означуваат емоции (*cheerful, angry, shy, happy, brave, tired, ...*), а потоа од учениците се бара да напишат кратки поеми (*acrostic poems*) за емоцијата што моментално ја чувствуваат.

- *Health misinformation, to trust or not to trust* – Со учениците се отвора дискусија околу опасностите од дезинформациите за здравјето и потребата да се разбере зошто се шират и што може да направиме околу тоа. На табла се наведуваат некои вообичаени митови за вакцините, како: нивната наводна поврзаност со аутизмот, вакцината *COVID-19* води до неплодност, тие се медицински непотребни за заштита од болести, итн. Потоа разговорот се насочува кон изобилство на дезинформации на социјалните мрежи, за на крај се оставаат учениците поделени во групи да истражат на популарните социјални мрежи и направат презентација на дезинформации околу диетите и нарушувањата во исхраната и зошто не треба да им веруваме и да ги земеме здраво за готово ваквите вести.

- *Healthy body, healthy mind* – Се започнува дискусија со прашањата *What do you do to keep fit? Do you enjoy watching major sports events like the Olympics or the football World Cup? Why?/Why not? Which is your favourite sport? Why?* за да се истакне важноста на спортот за правилниот развојот на телото. Потоа во мали групи учениците изработуваат постери со слики и пораки поврзани со нивни омилен спорт, кои се истакнуваат на ѕид во училницата.

- *International Day of Sign Languages* - Со учениците се споделува краток видео запис кој прикажува лица од различни возрасти на различни места како користат знаковен јазик при меѓусебна комуникација. Се отвора дискусија со прашањата: *What language are these people using? Do you know anyone that uses this language? Why is sign language important? What can you do to help anyone who is hearing impaired or hard of hearing?* за да се дојде до заклучок дека знаковниот јазик е значаен за сите во општеството и треба да биде општоприфатен како јазик на општеството. На табла се запишува датумот 23 септември и се укажува на неговата важност. Потоа, учениците во мали групи вежбаат некој основен знаковен јазик како *How are you, Yes, No, Please, Thank you*.

- **примери за читање со разбирање и/или зборување:**

One of my besties bought me this turtleneck.
She lived with her partner in a small flat overlooking the Brooklyn Bridge.
The party prospered under the leadership of this young woman!
They got divorced after only six months of marriage.
He was a widower with four young children; his wife died 12 months ago.
Prince Harry was seen as the black sheep in the British royal family for marrying the actress, Megan Markle.
Jemma is the spitting image of her granny at the same age. She has even inherited her granny's red hair.
My brother and I are two peas in a pod. We both like the same things.
After not speaking to each other for years, the two brothers decided to bury the hatchet.
I bet you'll like Tony. You two are birds of a feather. You have the same personalities, and I think you are just right on the same wavelength.
A: This student's dorm is amazing. There is a large laundry room, a game room, and a computer room with vending machines on each floor. The central heating is included in the boarding fee.
B: I know! It also has a coffeemaker, an ironing board, oversized bathtubs, and internet access in every room.
When he landed in London, it was pouring rain. Luckily, he had time before the shops closed to buy himself a pair of Wellington boots, and a rainproof coat.
Clowns sometimes use an oversizeд bow tie for its comic effect.
Jim treasured the gold pocket watch that his grandfather had given him.
My zipper was stuck, and the material around it ripped as I pulled on it.
Different forms of gliding, including hang gliding and paragliding, are gaining popularity both as competitive and spectator sports.
The baseball players anxiously awaited the verdict of the umpire. He was standing right behind the catcher and watching the whole thing.
England have enjoyed one happy ending from a penalty shootout, against Spain at Wembley.
They batted the shuttlecock back and forth across the net a few times.
Tennis is played in points: four points win a game, six games win a set, and two or three sets win a match.
Oh, I beg your pardon. I thought you said 15 pence, not 50.
Sorry, Maya, I didn't mean to frighten you.
I'm so sorry, but I have to cancel my reservation.
In this game, each player has to mime the title of a movie, play or book.
Her son used sign language to tell her what happened at the playground.

The grass looks wet. Has it been raining?
I know, I'm really red. I've been running!
She's read ten books this summer.

To: mel@email.com

Hi Mel,

How are you, what are you doing at the moment?

Well, as for me, I'm sitting in Mario's café and I'm drinking a strawberry milkshake. This café makes the best milkshakes in town! Have you tried them? So many different flavours. If you haven't tasted any of them so far, I strongly recommend it.

To tell you the truth, I often come here after school with my friend Sally. In fact, I'm waiting for her now. She's always late, and I've been waiting for her for almost an hour. I don't understand why!

Anyway, can I borrow your geography textbook? I need it for that test next week. I can't find mine.

Oh, Sally is coming into the café now. Finally!

Bye, see you later!
Dan

You're tired, aren't you? Yes, a little.
Sarah doesn't know Ann, does she? No, I believe they've never met.
Kate has been to China before, hasn't she? Yes, two or three times.
You weren't listening to a word I said, were you? Yes, I was!

A: Good morning. Please take …a… seat. I'll be with you in …a…. moment. Now, how can I help you?
B: Could you help us to find …a.. hotel in …/…. London, please?
A: Yes, of course. Would you like …a.. hotel in the city centre?
B: Yes, if possible.
A: OK, how about …the…. Hotel Stella? They've got some rooms free.
B: Is it near …an…. underground station?
A: Yes, it is. It's about five minutes' walk from ……/…. Marble Arch station. And it's very close to …/……. Hyde Park. It's one of ……the…. nicest hotels in London.
B: Great. Can you ask if they have …a…. double room for three nights? And can you check ……the…. price?

DRAFT

A: Yes, sure. I'm afraid …/…. hotels in London are really expensive. A lot of ……/…. people think that London's …the…. most expensive city for …/…. tourists in …the……. world.
B: Yes, …the…. hotel that we stayed in last year cost over £200 a night!
A: Right, I've booked it for you. When you come out of …the……. underground station, go along ……/…. Edgware Road for about 200 metres and it's on ……the…. right, opposite ……the…. cinema.
B: Brilliant. Thanks very much.

This silk scarf is the perfect accessory for stylish summer evenings.
Everyone went to work. The house grew quiet and lonesome.
These women were strong, resourceful and courageous.
I was embarrassed by his comments about my clothes. Maybe I cannot afford to wear expensive brands, but I am always clean and decent.

Emotions, emotions, emotions! Let's get loud about it!

When it comes to teenagers, emotions are very important. What do they need to express their emotions? Exercise? A long bath? Rest? Healthy food? What do they need from another person they can trust? A hug, words of encouragement, or a shoulder (all without judgement) can be very healing. Teens, parents, and teachers must learn to allow themselves to be vulnerable enough to reach out for emotional support and to practice self-acceptance while still remaining open to change.

Here are numerous appropriate techniques teens can use to express their feelings:
- *Teens can write about their feelings.*
- *Teens can express their feelings through art.*
- *Music helps many teens both realise and express their feelings.*
- *Physical activity can be productive in helping teens release their feelings.*
- *Crying is very beneficial at times; teens should know it's okay to cry.*
- *Talking and processing emotions with someone trusted can be helpful for both releasing feelings and gaining perspective.*
- *Sometimes teens need to take some pressure off of themselves and "just be." This should be allowed and encouraged, by the family and their teachers!*

If you don't trust vaccines - you don't trust science!

***Immunizations can save your lives**. Because of progress in medicine, we can be protected against more diseases than ever before. Some diseases that once killed thousands of children are now gone because of safe and effective vaccines. Polio is such an example. In the past,*

in the USA alone, it caused thousands of deaths and paralyses across the country. But today, thanks to vaccination, there are no reports of polio in the United States.
Vaccination is very safe and effective. Vaccines are only given to children after a long and careful analysis by the scientists, doctors, and professionals. Vaccines may cause pain or redness at the site of injection, but this is minimal. The benefits of getting vaccines are much greater than the possible side effects.
Immunisation protects others you care about. Vaccines protect your entire family, but also, they help prevent the spread of diseases to your friends and loved ones.
Immunisation protects future generations. Vaccines have eliminated many diseases that killed or disabled people just a few generations ago. For example, smallpox vaccination destroyed the disease worldwide. If we continue vaccinating now, and vaccinating completely, parents in the future may be able to trust that some diseases of today will no longer be around to harm their children in the future.

My favourite sportsperson, my hero!

My favourite sportsperson is Leo Messi. He's a famous football player, and some would say he's the best football player in the world. He started his career in Argentina, where he was born, but moved to Barcelona, in Spain, when he was a teenager. He had a disability, for which the Spanish team agreed to pay his medical bills. Despite his health problems, Messi developed into a modern legend. He has won numerous trophies over the course of his career, including five "world footballer of the year" awards – which is a world record. I remember first hearing about him about ten years ago, when he was first making headlines. His life story caught my attention just as much as his incredible skills. I admire him because of his triumph over adversity. I think that his inspiring story of perseverance is a lesson for us all.

International Sign Languages Day - the famous people who knew and used the sign languages!

The German pianist Ludwig Van Beethoven is famous deaf person. Beethoven started losing his hearing at age of 26. He produced some of his greatest classical masterpieces, such as Moonlight Sonata, the Fifth Symphony, the Ninth Symphony, and Fur Elise when he was 52 years old and completely deaf.

Motion picture, phonograph, the light bulb – these are just some of the works of American inventor Thomas Edison. He started losing his hearing when he was still a child and believed to be completely deaf when he was a teenager. He used his deafness to focus on his various projects. One of his greatest inventions was the light bulb, and the electric power generating system to provide electricity to factories, businesses and homes. But he said his favourite was the phonograph, which took him 52 years to finish.

Helen Keller was a writer, political activist and educator. The illness she contracted when she was only 18 months old made her mute, deaf and blind. She developed a simple form of sign language so she could communicate. Anne Sullivan, a friend of hers, taught her fingerspelling

DRAFT

and other different ways to communicate. She was the first deaf/blind person to receive a Bachelor of Arts degree and later became a writer and global communicator. She worked tirelessly to support blind people around the world, including the blinded soldiers and war veterans.

Тема: **МОЈОТ МАКРО СВЕТ: НАСЕЛБА, ГРАД, ДРЖАВА** Вкупно часови: **27**	
Резултати од учење: Ученикот/ученичката ќе биде способен/-на да: 1. слуша и разбира автентични упатства за снаоѓање во просторот и користење јавен превоз; 2. чита, разбира и извлекува потребна информација од текстови, летоци, брошури, ознаки и известувања на јавни места, како ресторани, кина, театри, музеи, забавни паркови, туристички локации и други знаменитости и обележја; 3. зборува и учествува во дискусија за посетени/туристички места и култура на друга земја, и искажува мислење/став; 4. пишува приказна и/или прераскажува прочитан мит и/или опишува минат настан од секојдневниот живот.	
Содржини (и поими):	**Стандарди за оценување:**
а) Јазични функции: • раскажување минати настани • разликување минати определени дејства и настани наспроти минати неопределени дејства и настани • опишување посетувани места (за одмор и забава во слободното време) поврзани со патувања / туризам • опишување на национални/традиционални јадења во различни земји • искажување мислење за посетено место, прочитана литературна творба и литературни жанрови • составување/пишување приказна	• Поврзува повеќе реченици во низа за да прераскаже настан користејќи соодветно минато време *(Past Simple Tense* или *Past Continuous Tense).* • Разликува употреба на *Past Simple Tense* и *Present Perfect Tense* и соодветно ги користи во контекст. • Составува реченици користејќи зачестени колокации, одреден број идиоми и (фразеолошки) изрази поврзани со патување, туризам, забава и одмор и ги поврзува во низа за да опише посетено/туристичко место и место за одмор, забава и рекреација. • Користи готови фрази за искажување мислење/став за посетено место, прочитана литературна творба и литературни жанрови. • Применува соодветни колокации при опис на традиционални кујни на различни земји и користи соодветни правописни правила при именување на национални специјалитети. • Поврзува три куси пасуса во целина применувајќи соодветни правописни правила за да состави приказна и/или прераскаже прочитан/слушнат мит и/или за да опише минат настан од секојдневниот живот.

б) Лексички единици: ● посетувани места за одмор и забава во слободното време: *nightclub, spa centre, disco, theme park/amusement park, beach, fitness centre, massage studio, harbour, waterpark, fast food place, restaurant, candy shop, food court, climbing stadium (rock climbing park), paintballing, kart racing or karting* ● идиоми поврзани со забава и одмор: *take a break, recharge your batteries, chill out, have a blast, let your hair down, enjoy your time, have fun* ● колокации поврзани со опишување на посетени/туристички места: *fully accessible, stunning view, cosmopolitan city, touristy, medieval architecture, lively, picturesque region, modern buildings* ● колокации и изрази поврзани со патување: *arrival time, departure, economy/business class, final destination, platform, gate, to book tickets, stopover, catch a train/ a bus, fast track* ● земји и националности: *Austria/Austrian, Brazil/Brazilian, Canada/Canadian, China/ Chinese, Finland/Finnish, France/French, Greece/Greek, Hungary/Hungarian, Ireland/Irish, Italy/Italian, Portugal/Portuguese, Scotland/Scottish, Spain/Spanish, Turkey/Turkish* ● национални/традиционални јадења: *American hamburger, British fish and chips, Chinese fried rice, Greek gyro, Hungarian goulash, Italian pizza,*	● Разликува значење на широк спектар зборови и колокации кои означуваат места за одмор, забава и релаксација. ● Препознава значење на одреден број идиоми поврзани со забава и одмор и соодветно ги користи во контекст. ● Поврзува придавка со соодветна именка за да состави зачестени колокации поврзани со патување и опис на туристички места и соодветно ги користи во писмен и устен контекст. ● Користи зачестени колокации и изрази поврзани со патување и опис на туристички места во говорен и пишан дискурс. ● Именува голем број земји и националности и користи соодветно правописно правило при нивна употреба во пишан дискурс. ● Поврзува земји со нивни традиционални јадења и составува (писмено и усно) колокации од придавка и именка користејќи соодветно правописно правило. ● Објаснува значење на одреден број усвоени идиоми за земји и националности. ● Опишува карактеристики на митолошки и надмоќни суштества и соодветно ги именува. ● Препознава основни карактеристики на различни литературни видови и форми. ● Составува реченици и ги поврзува во низа за да искаже сопствен став/мислење користејќи усвоени фрази. ● Препознава значење на клучни зборови и колокации поврзани со основни човекови права и соодветно ги применува во контекст.

DRAFT

Japanese sushi rolls, Mexican Tacos, Polish pierogi, Turkish baklava ● идиоми за земји и националности: *it's all Greek to me, pardon my French, Chinese whispers, to go Dutch, Indian summer, to take French leave, talk for England* ● митолошки и надмоќни суштества: *chupacabra, demon, dragon, fairy, gnome, goblin, minotaur, myth, one-eyed monster, supernatural, werewolf* ● литературни жанрови: *play, poetry, sonnet, short story, biography, adventure story, romantic novel, comic, fairytale, myth, legend* ● изрази и фрази за искажување лично мислење поврзано со прочитан текст/литературна творба: *in my opinion, I reckon, if you ask me, to be honest, I think, I don't agree that, I like it because* ● клучни зборови/колокации поврзани со основни човекови права: *liberty, personal security, human rights, privacy*	
в) Граматички структури: ● увежбување на помошните глаголи *(be, do)* за минати времиња *(Past Simple Tense* и *Past Continuous Tense)* ● увежбување на глаголи од свршен и несвршен вид во минато време преку контрастирање - споредување и разликување на *Past Simple Tense* и *Past Continuous Tense*	● Разликува форма на *Past Simple Tense* од форма на *Past Continuous Tense* и соодветно ги применува во контекст. ● Прави разлика помеѓу глаголи од свршен и несвршен вид и користи соодветно минато време во даден контекст. ● Разликува форма и употреба на *Present Perfect Tense* од форма и употреба на *Past Simple Tense* и ги користи соодветно во даден контекст. ● Користи широк спекатр на прилози и прилошки определби во говорен и пишан дискурс и ги користи правилно со соодветно граматичко време. ● Идентификува и анализира основна реченична структура со пасивна конструкција во *Past Simple Tense*.

DRAFT

● увежбување на определеност и неопределеност на дејство преку констрастирање -споредување и разликување на *Present Perfect Tense* и *Past Simple Tense* ● прилози и прилошки определби за време: *(for decades/ ages/ hours, since, recently, ago, yesterday, last night/ week/ month/ year, in 2013, later, immediately, at once, suddenly, afterwards)* ● форма и употреба на пасивни конструкции во *Past Simple Tense* ● зборообразување на придавки со наставките *(-ing /-ed)* ● фразални глаголи со основа од глаголот *go: go ahead, go away, go by, go back, go down, go for, go off*	● Разликува значење на придавки формирани од ист корен со наставките *-ing /-ed.* ● Препознава форма на фразални глаголи и разликува значење на одреден број зачестени фразални глаголи со основа од глаголот *go*.
г) Содржини за дискусија: ● искажување лично мислење/став/препорака за омилена книга/ творба /блог/ храна ● навики за користење и споделување квалитетни медиумски содржини ● патуваме и го откриваме нашиот град/нашата држава ● Ден на човековите права 10 декември *(10th December - Human Rights Day; Universal Declaration of Human Rights)*	● Составува (писмено и усно) препорака за омилена книга/ творба /блог/ храна и го искажува своето мислење користејќи усвоени фрази. ● Набројува претходно усвоени чекори за совесно користење на (дигитални) медиумски содржини и ги илустрира со пример. ● Дискутира за местото во кое живее и други посетени/туристички места во државата и ги опишува знаменитостите кои може да се посетат. ● Одговара на прашања за да учествува во дискусија и искаже мислење поврзано со основни човекови права користејќи клучни зборови и колокации на таа тема.

Примери на активности:

- *Accidental Inventions* – Учениците во улога на познат пронаоѓач им објаснуваат на останатите соученици во групата, како случајно ги создале своите пронајдоци. При објаснување користат *Past Simple* или *Past Continuous* форми на глаголот. На пр. *I invented Coca-*

Cola. I accidentally combined two ingredients while I was searching for a medical cure.; I noticed something strange while I was observing the growth of mould in bacteria. That is how I invented penicillin.

- *Past Simple and Past Continuous* - На интерактивна табла се активира вежба на која учениците ги дополнуваат дадените реченици со правилните глаголски форми. На пр. *This time yesterday we ___ on the beach. Now it's pouring with rain! (lay / were lying); On our last holiday, we ___ every night in a different city. (spent / were spending)*

- *Ideal holiday destination* – Учениците во нивните тетратки прво ја опишуваат нивната идеална дестинација за одмор, а потоа дискутираат која би сакале да ја посетат и зошто. На пр. *If you love architecture, Machu Picchu in Peru is the right destination for you. Built in the middle of the 15th century, Machu Picchu was an important urban and religious centre during the Inca Empire. The Temple of the Sun, the Temple of the Moon and the Temple of the Three Windows stand out as examples of the site's architecture. ...*

- *Around the world in 12 dishes* - Учениците поделени во групи на интернет истражуваат за национални/традиционални јадења во различни земји и составуваат листа со јадења што би сакале да ги пробаат и како истите може да се приготват дома. На пр. *Italian Margherita Pizza - Preheat oven to 200°C. Roll out pizza dough and place on hot pizza stone or baking tray. Using the back of a spoon, spread the pizza sauce evenly across the dough. Cut the tomatoes in half and place across the pizza dough. Scatter cheese across the top and bake for 20-25 mins or until golden brown. Garnish with basil.*

- Со поттикнува бура на идеи со прашањата *Do you like to read in your free time? Why? / Why not? What kind of stories do you like? How often do you go to a bookstore? What was the book you recently read?* за да се истакнат придобивките од читањето книги. Потоа учениците во своите тетратки искажуваат свое мислење за некоја прочитана литературна творба. На пр. *To my mind "Six of Crows" is the best book ever.; As far as I am concerned "Arsene Lupin, Gentlemen Burglar" is a remarkable fiction and mystery story.*

- *A short story* - Учениците пишуваат кратки приказни за некое невообичаено патување во кое вклучуваат елементи како: кога се случило, каде се случило, со кого биле, што правеле, како завршило. Готовите приказни им ги читаат на своите соученици. На пр. *One day last summer I was … my friend and I were … Suddenly … We … Then we …*

- *Vocabulary short stories* – Учениците пишуваат кратки приказни со дадените зборови. На пр. *Last weekend was my birthday. My friend had a surprise for me. First, we went for a spa treatment at the spa centre and then since we both love kart-racing we went to the nearest kart race track and had fun. It was the best birthday ever.*

- *Match the idioms to their correct meaning* – На претходно изготвениот наставен лист учениците ги поврзуваат дадените идиоми со соодветната дефиниција. На пр. *to take a break = to stop something for a short period, often to rest, to eat food, or to have a drink; chill out = to calm down, go easy, relax.*

DRAFT

- *Post-it stations* – Учениците пишуваат реченици со зборовите од лепливата белешка оставени за нив на означените места во училницата. На пр. cosmopolitan – *Istanbul is an extremely cosmopolitan city.; stunning view - Our suite had a stunning view over the pool.; touristy - This used to be a pretty little fishing town, but now it's become very touristy.*

- *Word Bank (Gap-Fill)* – Учениците ги пополнуваат дадените реченици со соодветните поими и изрази поврзани со патување. На пр. *What time does our flight leave, or ________________? (depart); I need to ___________________ to Tokyo next week.". (book a ticket)*

- *Countries and Nationalities Crossword* – Учениците со помош на информациите во споделените картички ги пополнуваат зборовите што недостасуваат во крстозборот. На пр. *The capital of this Southern European country is Rome. It looks like a boot.[1 across] (Italy); They are the descendants of the ancient Romans. (Italian) [1 down]*

- *Visual dictionaries* - учениците цртаат слика и го именуваат секое јадење за да создадат свој визуелен речник.

- *Guess the meaning* - Учениците во парови ги поврзуваат дадените идиоми со соодветните дефиниции, а потоа со нив пишуваат реченици. На пр. *to go Dutch = to split the bill in a restaurant between everyone who ate together. - Sally said she wouldn't let a man pay for her meal on a first date. She prefers to go Dutch.; It's all Greek to me = don't understand or have no knowledge on a topic. - I tried to watch a TV show about physics last night, but I gave up. It was all Greek to me.*

- *Spelling practice* – Учениците правилно ги пишуваат зборовите во заграда. На пр. *There is a (blingo) well at the castle. – goblin; A (weolfrew) only comes out when the moon is full. – werewolf*

- *Match the title with the correct genre* – На претходно изготвениот наставен лист учениците во парови ги поврзуваат насловите со точните литературни жанрови. На пр. *Little Red Riding Hood = fairytale; Robin Hood = myth; Pride and Prejudice = romantic novel*

- *Conversation cards* – Учениците во мали групи извлекуваат картички со прашања и искажуваат лично мислење поврзано со прочитан текст/литературна творба употребувајќи усвоени изрази и фрази. На пр. *If a book has been made into a film, do you think it is better to read the book first or see the film first? Explain. – In my opinion seeing the film first is better than reading the book, because the film doesn't cover every detail that is in the book, so you get less spoilers this way.*

- *Respect the Human rights* - Учениците читаат краток текст/гледаат видео поврзано со основните човекови права. Поделени во мали групи избираат некое од основните човекови права, го запишуваат на хартија и пред соучениците дискутираат за предностите кои произлегуваат од почитувањето на даденото право. На пр. *People must not be discriminated against because of things like their race, religion, or where they come from. It is important because we are all equal and we could help each other, no matter what we look like, what language we speak or what things we believe in.*

- *Choose the correct answer* – на интерактивна табла се активира вежба на која учениците го избираат правилниот помошен глагол за да ја дополнат дадената реченица. На пр. *Mary was late for school.; Yesterday I had a headache.*

- *Complete with the correct form* – Учениците ги дополнуваат празните места во дадениот текст со точната форма на глаголот во заграда. На пр. *When I arrived (arrive) at the station, Raimond was waiting (wait) for me. He was wearing (wear) a nice black suit and he was holding (hold) a red rose in his right hand. …*

- *Past Simple vs Present Perfect quiz* – На претходно изготвениот наставен лист учениците го заокружуваат точниот одговор. На пр. *Paula and James _________ their homework yet. (haven't finished / finished / didn't finished); _______ you and Sarah see the film yesterday? (Were / Had / Did)*

- *Time to learn* – Учениците го подвлекуваат точниот прилог или прилошка определба за време во секоја дадена реченица. На пр. *I went to the park tomorrow / yesterday.; They arrived in Skopje two months before / ago. We traveled to Brazil last summer / next summer.*

- *Passive (past)* – Учениците ги наоѓаат и коригираат грешките во дадените реченици. На пр. *He surprised by the loud noise. (He was surprised by the loud noise.); They were ate dinner at six o'clock. (They ate dinner at six o'clock.)*

- *Suffixes -ing or -ed* - На претходно изготвениот наставен лист учениците прво ги допополнуваат реченицитe со соодветната придавка, на пр. *I felt interested; The book was interesting; I felt excited; the book was exciting*, а потоа на придавките во дадените реченици им ја додаваат соодветната наставка, на пр. *I don't like stories with sad endings. They're depressing.; Jane's annoyed because I forgot to ring her last night.*

- *Phrasal verbs with go quiz* – Учениците во мали групи ги решаваат квиз прашањата, дополнувајќи ги дадените реченици со соодветната форма на фразалниот глагол. На пр. *I hope we can make it home before the sun ______________. I hate walking in the dark. (goes by/ goes down/ goes away/ goes through)*

- *A review* – Учениците се ставаат во улога на рецензенти и во парови пишуваат критика односно искажуваат лично мислење/став/препорака на тема омилена книга/ творба /блог/ храна користејќи го усвоениот вокабулар. На пр. *The book is about a boy called Charlie. His family is very poor – they don't have much money and they don't have much food. There is a chocolate factory near Charlie's house. It is Willy Wonka's factory. Willy Wonka invites five children to visit the chocolate factory. The factory is amazing! My favourite character is Charlie because he is very kind. This book is great! I love the incredible chocolates and sweets in the factory. I give Charlie and the Chocolate Factory 5 stars.*

- *Using digital media responsibly* – учениците читаат краток текст поврзан со совесно користење на (дигитални) медиумски содржини, а потоа се отвора дискусија околу тоа што е правилно, а што не и како може да создадеме навики за користење и споделување

DRAFT

квалитетни медиумски содржини. Посебно внимание се посветува на чекорите кои би ни помогнале во извлекување на максимумот од дигиталните медиуми, како: *Be Choosy About What You Share, Don't Believe Everything You See, Be Respectful of Others, Be Careful About What You Click On, и Take Breaks from Social Media*.

- *North Macedonia Travel Guide* – Се отвора дискусија со прашања од типот: *Have you ever wanted to travel the world? What countries have you travelled to? Why do people like to travel? Is it better to travel inside your country or outside your country? Why?* за учениците да набројат места кои според нив вредат да се посетат во нашата земја, а потоа на интернет наоѓаат информации за истите и ги користат за изработка на туристички водич.

- *Dignity, Freedom, and Justice for All* – Се отвора дискусија со прашањата *What does it mean to be human? What are human rights? What is International Human Rights Day? Why is it Important to Celebrate International Human Rights Day?* за да се истакне важноста на Денот на човековите права и зошто се одбележува. Се пишува слоганот *Dignity, Freedom, and Justice for All* на табла, а учениците во групи работат на креирање постер за Денот на човековите права, кој потоа се истакнува во училишниот хол.

- **Примери за читање со разбирање и/или зборување:**

Putting a scope on your paintball gun is useful if you intend to fire from long ranges. Activities started with an hour or so of paintballing in the woods nearby.
Omar races his go-kart at indoor tracks near his home in Suffolk.
In order to support his son's racing dreams, Mr. Coster took 12-year-old Brandon to an indoor karting center.
The harbour is connected by canals with the river.
Chill out, Dad. The train doesn't leave for another hour!
Thanks for taking us camping - Miranda had a blast!

If you plan to go to Croatia for the summer, I suggest you visit some of the less touristy islands. It's the cheaper option and you will be able to see some amazing medieval architecture there, and many lively small towns! You can catch a fast train from here, and then get to the Adriatic coast. From over there, you can easily book an economy class ferryboat ticket to any island you want!

The police think the smugglers are travelling on Irish passports.
Turkish people make the most delicious coffee, but it always leaves a thick layer at the bottom of the cup.
She's eaten 43 tacos in 11 minutes to claim victory in the World Champion Chicken Taco Eating Contest.
Polish pierogi are filled dumplings made by wrapping dough with a savoury or sweet filling, or with potatoes and cheese. Then, they are cooked in boiling water.

DRAFT

That computer is a worthless piece of garbage, if you'll pardon my French.
Early in the wedding reception, I had to take French leave because of a huge family crisis.
I'm terribly sorry I'm late. I've just met Lucy and I couldn't get away from her. Boy, she can talk for England!

People tell of the chupacabra's glowing red eyes and shiny fangs, and of how the beast lurks in the forest, preying on goats and cattle, terrifying local people. Chupacabra means "goat sucker" in Spanish, and according to the legend, the creature acts like a vampire, killing animals by sucking their blood. Though similar stories date back several decades, the most recent sightings of the so-called chupacabras came from farmers in Puerto Rico in the late 1980s and early 1990s. Today people across much of Latin America and the southwestern United States tell tales of the chupacabra. The fanged creature can also be spotted on T-shirts, coffee mugs and other souvenir items.

The sonnet is one of the most famous forms in English poetry. It is a type of poem: each form has its own "rules" and is associated with particular themes. Sonnets are associated with desire: for centuries poets have used the the sonnet to explore the complicated human experience of romantic love. English poets borrowed the sonnet form from the Italian poet Francesco Petrarch. Traditionally, it has fourteen lines which rhyme and have a rhythm. For example, "Shall I compare thee to a summer's day," which is the first line of a sonnet by William Shakespeare.

In my opinion, he will win the Presidential elections this autumn.
I think that young people and older people do not always agree.
I am trying not to think about the exams, to be honest.
Liberty is the only thing you cannot have unless you give it to others
A high wall round the estate protected their privacy.

He skipped school because he was sick yesterday.
They were playing soccer in the school yard when it started to rain.
He did his homework yesterday but he forgot to send it to the teacher.
She was doing her makeup when the phone rang. It was the school's headmaster.
He was having a difficult time understanding the test instructions.
He had a splitting headache last night but still he managed to write the essay.
We have done everything we can to prepare for the exam.
They have done their research before the meeting so when they started with the presentation, the executive board was really impressed!
We have had a lot of rain this week.

I sometimes go to New York City to do some shopping an sightseeing. However, I haven't been there since last June.
Let's go to the cinema and then have dinner straight afterwards.

DRAFT

The purpose of the meeting wasn't immediately obvious.
We received a letter from him recently.
Until recently they were living in York. They’ve moved to Thailand because of his father’s new position.
I think they are out of town; I haven't seen them recently.

The classroom was cleaned yesterday. Just look at the floors, they’re shining!
Jurassic Park was filmed by Spielberg in 1993.
The central bank was robbed yesterday morning. Luckily, the robber was arrested latter in the afternnoon.

The Rosetta Stone is an ancient Egyptian stone tablet with words on it from 196 BC. The words are written in three different languages, including Egyptian picture-writing. The stone was found in 1799 by French soldiers who were fighting in Egypt. After the war, it was taken to England. Over the next few years, most of the words on the stone were translated, but nobody could understand the picture-writing. That mystery wasn’t solved until 1822, when a French academic called Champollion translated them.
Teenagers get very embarrassed when they have to speak in public.
It is quite embarrassing to sing karaoke in front of all the teachers.
My teacher is very boring. He speaks so slowly that we just want to sleep.
I got bored during the two hour-long lectures about crochet knitting.

Go away, I don't want to infect you with my cold.
It is unclear whether the meeting will go ahead as planned.
We sat and watched the sun go down. It was so romantic.

My favourite book

‘Lord of the Flies’ is s a classic novel written by William Golding, published in 1954. The book is about a group of British boys who get stranded on an deserted island after their plane crashes, alone, without any adult company around. At first, they try to establish some order, to work together and cooperate, but they end up into a chaos and savagery, fighting and behaving badly, like the worst enemies. The story is about human nature in general, civilization versus darkness, and shows how people can become wild when they're not controlled by rules and authority. The characters represent different parts of society and human behaviour. Through their actions, the book explores ideas about how civilization can break down and collapse. It is about the capacity for violence in all of us - a true picture that there is a darker side of human nature, even withing young people and teenagers. It's a powerful story that makes us think about how we behave, and we should not behave, as well as about the importance of rules and order in society.

Be responsible when online and make a habit of it!

Sharing quality media information involves developing habits on how to tell the truth in a credible and responsible way.

1. *Check Sources: Make sure the information comes from trustworthy, dependable sources like news websites or official pages.*
2. *Read the Full Story: Don't just rely on headlines; read the whole article to understand it better.*
3. *Check the Date: Make sure the information is up-to-date.*
4. *Double-Check: Look for the same information from different sources to confirm it.*
5. *Know Prejudice: Be aware of any prejudice the source might have.*
6. *Share Carefully: Only share information you're sure is true.*
7. *Encourage Thinking: Tell others to question what they see online and check facts.*
8. *Watch Emotions: Be careful with content that makes you feel strongly; it might not be true.*
9. *Correct Mistakes: Politely correct false information when you see it.*
10. *Stay Updated: Keep learning about news and how to tell if information is real.*

'O, for a beaker full of the warm South'
From 'Ode to a Nightingale' by John Keats

Let's explore the 'warm South', where the sun shines 300 days a year! Dojran is a town located in the most southern part of North Macedonia, near the border with Greece. It sits on the shore of the tiny but a charming Lake Dojran, which is shared between the two countries. The town is known for its picturesque setting, with beautiful views of the lake and surrounding mountains. It has a rich history dating back to ancient times, with archaeological sites and ruins scattered throughout the area. Dojran is also a popular tourist destination, offering opportunities for swimming, fishing, and other water activities on the lake. Additionally, the town is known for its thermal springs, which are believed to have healing properties. Overall, Dojran is a charming destination with natural beauty and historical significance.

In summer, the entire area is famous for Dorjan Summer Festival, an annual event held in the town. The festival celebrates the culture, traditions, and natural beauty of the region, attracting locals and tourists alike. During the festival, visitors can enjoy a variety of activities and entertainment, including live music performances, dance shows, theater productions, and art exhibitions. There are also opportunities

to sample traditional Macedonian cuisine and local delicacies, as well as participate in workshops and demonstrations showcasing traditional crafts and skills. The festival often takes advantage of Dojran's scenic location on the shores of Lake Dojran, with outdoor events and recreational activities such as boat tours, swimming, and water sports. Additionally, the festival may feature cultural events highlighting the rich history and heritage of the region, including folklore performances and historical reenactments. Overall, the Dorjan Summer Festival offers a vibrant and festive atmosphere where people can come together to celebrate the spirit of summer and the unique culture of our beautiful country.

Human Rights Day – 10th December

On December 10th, we celebrate Human Rights Day. It's an important day because it marks the anniversary of the Universal Declaration of Human Rights. This declaration is like a big list of rules that all countries agreed on. These rules are there to make sure that everyone is treated fairly and with respect, no matter who they are.

The Universal Declaration of Human Rights says that everyone has rights just because they're human. These rights include things like the right to life, freedom, and safety. It also says that everyone should be treated equally and not be discriminated against because of things like their race, religion, or where they come from.

Human Rights Day is a reminder that these rights are important and that we should all work together to make sure they're respected everywhere in the world.

Тема: НАШЕ ОБРАЗОВАНИЕ, НАША ИДНИНА
Вкупно часови: **27**

Резултати од учење:

Ученикот/ученичката ќе биде способен/-на да:

1. слуша и разбира текстови на теми поврзани со технологија, наука, иновации, образование и кариера, извлекува главна тема на разговор и препознава и категоризира клучни зборови на истите теми;
2. чита, разбира и извлекува детални информации од текстови, огласи, летоци и брошури поврзани со професии, образование, наука и технологија;
3. зборува и учествува во разговори/дискусии за идни планови и објаснува зошто нешто (не) му/ѝ се допаѓа;
4. пишува опис на училиштето и планови за продолжување на образованието и/или опишува едноставен научен процес.

Содржини (и поими):	**Стандарди за оценување:**

DRAFT

а) Јазични функции: ● искажување идност ● искажување обврска, наредба и забрана ● опишување професии/занимања и професионален ангажман, кариера и професионален развој ● опишување на содржините кои се изучуваат во наставните програми, училишната средина, науката и училишните предмети ● барање и давање информации поврзани со технологија, вселена и иновации ● опишување едноставен процес, експеримент, активност која опфаќа повеќе чекори/фази ● изразување личен став/мислење	● Составува речници применувајќи различни форми за изразување идност и правејќи разлика помеѓу планирани и непланирани идни дејства. ● Користи модални глаголи *(must, have to)* во сите видови реченици за да искаже обврска, наредба и забрана. ● Учествува во разговор/дискусија за професии, кариера и професионален развој користејќи клучни зборови, зачестени колокации, идиоматски и фразеолошки изрази на таа тема. ● Поставува и одговара на прашања во дискусија и/или по прочитана/слушната содржина поврзана со технологија, вселена и иновации. ● Поврзува три куси пасуса во низа користејќи прилози за хронолошко раскажување за да го опише наставниот процес во училиштето и/или процесот да се стигне до одредена професија и/или опишува едноставен научен процес. ● Изразува личен став користејќи дел-реченици со *that* и споредува туѓи ставови и мислења.
б) Лексички единици: ● професии/занимања: *accountant, developer, carpenter, judge, lifeguard, mechanic, software designer, pharmacist, nutritionist, translator, electrician, tailor, astronomer, astronaut* ● колокации поврзани со професионален ангажман, кариера и професионален развој: *part-time job/full-time job, application form, work experience, expert, job advertisement, contact, promotion, benefits, working conditions, apprenticeship, income, wage, salary, pay rise, bonus* ● колокации поврзани со работа и работни задачи: *flexible working hours, sick leave,*	● Применува (писмено и усно) широк спекар (сложени) именки кои означуваат професии/занимања. ● Разликува значење на голем број колокации поврзани со професионален ангажман, кариера и професионален развој и соодветно ги користи во писмен и устен контекст. ● Поврзува придавка со соодветна именка за да состави зачестени колокации поврзани со занимања и работни задачи и соодветно ги користи во писмен и устен контекст. ● Препознава и објаснува значење на одреден број идиоми поврзани со идиоматски и фразеолошки изрази поврзани со работа/вработување и ги користи во контекст. ● Составува (писмено и усно) реченици и ги поврзува во низа за да опише наставен процес и училишна средина користејќи широк спектар на (сложени) именки поврзани со образование, настава, училиште.

DRAFT

minimum wage, make a living, job security, meet a deadline, working day, public holiday ● идиоматски и фразеолошки изрази поврзани со работа/вработување: *apply for a job, claim expenses, fill in an application form, have an interview, get a job/lose a job, get a pension, sign a contract, burn the candle at both ends, carry the can, get the boot/ get sack, move up in the world, rank and file, out of work* ● наставна програма и училишна средина: *Chemistry, college, education, explosion, Geography, Physics, high school, History, languages, library; liquid, Mathematics (Maths), Social Sciences, term, textbook* ● именки и фрази кои се употребуваат во науката и училишните предмети од природните науки: - *Biology: bacteria, blood, cell, evolution, microscope, microorganism, genes, virus, organ, organism, photosynthesis, reproduction, system* - *Chemistry: acid, atom, base, element, experiment, element, compound, mixture, filtration, formula, laboratory /lab, metal/nonmetal, minerals, molecule, periodic table, separation, test tube* - *Mathematics: addition, angle, brackets, multiplication, degree, division, fraction, percentage, subtraction, symmetry*	● Составува (писмено и усно) реченици и ги поврзува во низа за да опише научен процес користејќи широк спектар на (сложени) именки поврзани со наука и технологија. ● Објаснува значење на одреден број колокации поврзани со технологија. ● Набројува клучни зборови поврзани со вселена и го објаснува нивното значење. ● Разликува значење на зачестени именки поврзани со иновации и ги илустрира поединечно со пример. ● Препознава значење на одреден број клучни зборови и колокации поврзани со когнитивните вештини.

DRAFT

- *Physics: distance, energy, fluid, illusion, light /shadow, measure, melting point /freezing point, reflection, solid, speed, sound waves, temperature, weight* ● технологија: *artificial intelligence, chatbot, code, cyber space, cyborg, cyber logic, data backup, data collection, face recognition, intelligent machine, science technology, virtual reality, robotics* ● вселена: *atmosphere, black hole, comet, countdown, eclipse, milky way, orbit, planets, sky, space, solar system, star, starlight, shooting star, spacesuit, spaceship, universe, zero-gravity* ● именки поврзани со иновации: *creativity, challenge, development, ideas, inspiration, innovation, implementation, market, motivation, needs, offer, research, skills, solution, support, source, symbol, technology, vision* ● именки и колокации поврзани со когнитивни вештини: *attention, learning, logical reasoning, paying attention, perception, reading, remembering*	
в) Граматички структури: ● увежбување на форми за искажување идност (*Future Simple Tense, be going to, Present Continuous Tense, Present Simple Tense)* ● зборообразување на придавки со додавање на негативниот претставка *im -, in -, (possible/ impossible, polite/impolite, perfect/imperfect,*	● Разликува форма и употреба на различни форми за искажување идност и соодветно ги користи во нов контекст. ● Препознава негативни претставки *(im -, in -)* за формирање придавки и го објаснува значењето на придавките користејќи антоними. ● Анализира дадена реченици и разликува директен од индиректен предмет во реченица. ● Разликува и објаснува употреба или испуштање на помошен глагол во прашања во зависност од тоа дали прашањето се однесува на подметот или предметот во реченицата. ● Набројува прилози за начин кои имаат иста форма како придавки.

DRAFT

direct/indirect, dependent/independent, correct/incorrect) ● усвојување директен и индиректен предмет во реченица ● форма и контрастирање на *Subject & object questions* ● прилози за начин - неправилни форми *(good - well; fast - fast; hard - hard)* ● прилози за хронолошко раскажување *(first, next, then, finally)* ● форма и употреба на пасивни конструкции во *Future Simple Tense* ● увежбување на модални глаголи за искажување обврска, наредба и забрана: *must*, *have to* и *mustn't* ● форма и употреба на дел-реченици со *that* (зависни именски клаузи) ● фразални глаголи со основа од *pass*: *pass by, pass off, pass on, pass out*	● Користи прилози за хронолошко раскажување за да поврзе реченици/пасуси во мисловна целина при опис на одреден едноставен процес. ● Идентификува пасивни конструкции во *Future Simple*. ● Конструира реченици со кои се изразува обврска, наредба и забрана применувајќи соодветен модален глагол *(must*, *have to* и *mustn't)*. ● Составува зависносложени исказни реченици со *that* за да изрази личен став/мислење. ● Препознава форма на фразални глаголи и разликува значење на одреден број зачестени фразални глаголи со основа од глаголот *pass.*
г) Содржини за дискусија: ● промовирање и поттикнување иновации и технолошки развој ● развивање содржини за безбедно е-учење ● дискусија за различни професии и занимања ● одбележување на Денови на кариера *(Career Day)*	● Учествува во разговор/дискусија/дебата на тема иновации и технолошки развој користејќи усвоен вокабулар. ● Набројува, објаснува и користи различни е-алатки и апликации за безбедно е-учење. ● Одговара и поставува прашања за различни професии и занимања и искажува сопствено мислење на темата користејќи усвоени фрази и сложени исказни и условни реченици. ● Користи усвоен вокабулар, како и соодветен модален глагол за да опише обврски од дадена професија/занимање.
Примери на активности:	

DRAFT

- *Future tenses board game* - Учениците во мали групи наизменично се движат низ обележаните полиња со прашања и како што застануваат на одредено поле зборуваат за таа тема 30 секунди користејќи ја точната идна форма. На пр: *your plans for this evening – I'm going to the cinema tonight.; what you will have for dinner – I'll have spaghetti for dinner.; an arrangement you have made in the future – I'm going to go to Spain this summer*.

- *Class contract* - Учениците составуваат замислен договор со правила и прописи кои треба да ги следат во училницата, при што користат модални глаголи за обврска и забрана. На пр. *Students must come to class prepared to learn by bringing a pen, a notebook, markers, etc.; Students mustn't eat or drink in class, but candy may be allowed on special occasions.; Students have to raise their hands before asking a question.*

- *What's my job?* – Учениците во парови добиваат картички со називи на разни професии. Еден/една ученик/-чка ја опишува професијата, а другиот/другата се обидува да ја одгатне. На пр. *I work inside. I don't have to work at night. I don't have to drive. I get many holidays. I work with many other people. I smile very much. My job is difficult and stressful but fun. I love my job. What's my job? – You're a teacher.*

- *Hot sit* – Ученикот што седнува пред сите во училницата се обидува да го погоди училишниот предмет или поим поврзан со содржина што се изучува во наставните програми, училишна средина или наука, додека останатите го опишуваат поимот користејќи именки и колокации поврзани со истиот. На пр. *Geography – earth science, cartography, geology.*

- *Science and technology quiz* – Учениците во групи го заокружуваат точниот одговор во дадените квиз прашања поврзани со технологија и наука. На пр. *Where should you go to find an asteroid? a. the sun b. space c. your kitchen d. a mountain; What will you probably look at with a microscope? a. an ant b. an elephant c. a planet d. your feet; In which of the following places can you find an engine? a. in a magazine b. in a zoo c. in your ear d. in a car.*

- *How is made?* Учениците гледаат видео запис во кој се прикажува како се прави сапун. Потоа следејќи ги инструкциите од видеото и стекнатото знаење од експериментите по хемија, учениците ги објаснуваат чекорите во процесот за добивање на сапун. На пр. *First, you need to prepare different types of oils. You need to weight out your solid oils and melt them in a saucepan over a low heat.*

- *Say your opinion* – Учениците прво ги рангираат изјавите дадени во наставниот лист од 1-15, а потоа искажуваат свој личен став кој според нив е најдобар начин да го подобрат англискиот јазик. На пр. *I think that the best way to improve my English is to listen to music in English; I think that the best way to improve my English is to learn new English words and phrases daily.*

- *Name the job* – На дадениот наставен лист учениците ги дополнуваат празните места во речениците со што ги именуваат професиите. На пр. *My aunt can speak Chinese and English very well. She's a <u>translator</u>.*

- *Match and write sentences* – На претходно изготвениот наставен лист учениците ги поврзуваат дадените поими и фрази со соодветните дефиниции а потоа со истите составуваат реченици. На пр. *promotion – supporting and encouraging a cause or aim; My sister works in marketing and sales promotion; work experience - a period of time during which a young person, usually a student, works for a company. She came to our school for work experience.*

- *Match two halves* – На наставниот лист учениците ги поврзуваат дадените делови на реченици за да состават една точна реченица. На пр. *Many mothers - prefer flexible working hours.; It's almost impossible to make a living - from writing poetry.*

- *Complete with the correct expression* – Учениците во дадените реченици / текст, ги дополнуваат празните места со точниот фразеолошки израз. На пр. *Before you <u>apply for a job</u>, you need to <u>fill in an application form</u>. Then you <u>have an interview</u> and if you <u>get the job</u>, you probably <u>sign a contract</u>.*

- *What does it mean* – Учениците на претходно изготвениот наставен лист подвлечените фрази во речениците ги заменуваат со соодветен идиоматски и фразеолошки израз. На пр. *He is planning to <u>seek employment</u> (apply for a job) at the local bank.*

- *Scrabble* – Учениците во своите групи составуваат зборови од добиените картички со букви, за да потоа со нив состават реченици. На пр. *bacteria - Kidney infections can be caused by bacteria or viruses.; experiment - You'll never learn anything if you don't experiment.*

- *Wordsearch* – На претходно изготвениот наставен лист учениците ги подвлекуваат зборовите поврзани со технологија, за потоа со истите да напишат реченици. На пр. *code - The message was sent in code.; robotics - the company announced a 1bn investment in robotics.*

- *Listening quiz* – Учениците го заокружуваат точниот одговор на прашањата во претходно изготвениот наставен лист додека го слушаат аудио записот. На пр. *What is the largest object in the solar system? a. Jupiter b. Saturn c.* ***the sun*** *d. the moon; What is a comet made up of? a. rock and gas b. only gas c. rock and dust d.* ***ice, dust and gas***

- *Cloze text* – Учениците го дополнуваат текстот со именки поврзани со иновации дадени во наставниот лист. На пр. *technological/ internet/ touchscreens/ innovations/ cameras -_______________and _______________developments make our lives easier, safer, and more enjoyable. They help us solve problems and overcome _______________. Like, for instance the smartphones: they combine many technologies like _____________ , ______________ access, and _____________, changing how we communicate and access information.*

- *Cognitive functions crosswords* – Учениците прво ги дополнуваат речениците со зборови или фрази што недостасуваат за потоа да го решат крстозборот. На пр. *He wasn't <u>paying attention</u> to the instructions.; I want to learn how to swim backstroke.*

- *Future forms drag and drop* - На интерактивна табла се активира вежба на која учениците ја повлекуваат правилната форма за искажување идност на глаголот на соодветното место во реченицата. На пр. *Don't worry about your driving test! I'm sure (<u>you'll pass</u> /*

you're passing); I (won't come / 'm not coming) on Friday, sorry. I have a doctor's appointment.; Good morning and welcome to our school. In this talk (I'll / I'm going to) tell you about …; My plane (leaves / will leave) at 4pm tomorrow.

- *Negative prefixes (im- /in-)* – На наставниот лист учениците ја пишуваат негативната форма на дадените зборови со додавање на точниот негативен префикс, а потоа со истиот составуваат реченица. На пр. *possible-impossible - It was so high up it was impossible to reach; perfect-imperfect - Human beings are imperfect; direct-indirect - We took an indirect route to the train station.*

- *Complete the sentences* – Учениците ги дополнуваат реченициите со зборовите дадени во заграда. На пр. *I wanted to give ___ . (a doll/her) = I wanted to give her a doll.; My mum made ___. (for/a cake/me) = My mum made a cake for me.*

- *Choose the correct question* - Учениците го избираат точно поставеното прашање за подвлечениот збор во реченицата. На пр. *I bought a newspaper this morning. - What bought you this morning? / What did you buy this morning? / What you did buy this morning?; Something disturbed me when I was working. - What did you disturb when you were working? / What disturbed you when you were working? / What did disturb you when you were working?*

- *Subject vs Object questions* - Учениците пишуваат прашања за подвлечени зборови во дадените реченици. На пр. *I talked to Mary at the party - Who did you talk to at the party?; Anne was in London last week. - Where was Anne last week?*

- *Irregular adverbs* – Учениците ги дополнуваат реченициите со точната форма на неправилните прилози за начин. На пр. *Try not to speak too ______ when you're with Juan. He doesn't understand. (fast); I couldn't hear you very ______ on the phone. The line was bad. (good); You shouldn't work so _______. You'll hurt yourself. (hard).*

- *Tell me how* – Учениците во своите групи ги објаснуваат чекорите на едноставениот процес прикажан на картичката што ја влечат. На пр. *How to make a cup of tea? First, we boil some water. Next serve the water in a cup. Then put the teabag in the water. Finally add a biscuit and enjoy it.*

- *The passive: Future Simple* – На претходно изготвениот наставен лист учениците ги пишуваат пасивните форми на дадените реченици. На пр. *Somebody will clean the windows. - The windows will be cleaned.; Mary will meet you at the airport. - You will be met at the airport.*

- *Rules and obligations* - Учениците пишуваат реченици за здрав и среќен живот користејќи ги модалните глаголи *must, have to* и *mustn't*. На пр. *You must get lots of exercise.; You mustn't sleep all day. You have to drink lots of water.*

- *Make a sentence* – Учениците составуваат една реченица од дадени две со помош на релативната заменка *that*. На пр. *She works in a shop. It sells clothes. = She works in a shop that sells clothes; We've got a balcony. It overlooks the square. = We've got a balcony that*

overlooks the square.

- *Phrasal verbs with pass* – Учениците во парови прво го наоѓаат во речник и го пишуваат значењето на фразалниот глагол, а потоа со истиот составуваат реченица. На пр. *Pass by = Go past without stopping; I was just passing by when I saw the accident.; Pass out = Faint, lose consciousness; He got so drunk that he passed out.*

- *Technology and our daily lives* – Се отвора дискусија со прашањата *What role does technology play in your life? Do you feel as if you're in control of technology, or is technology in control of you?* за да се поттикне критичко размислување кај учениците кои во своите групи изработуваат постер на тема *Technology connects Education.*

- *Find online, but stay safe* - Учениците поделени во мали групи дискутираат за различни е-алатки и апликации за безбедно е-учење кои ги користат. Потоа, секоја група составува листа со наброени алатки и апликации за безбедно е-учење и го објаснува начинот на кој истите се користат во процесот на учење. На пр. *We use youtube kids to find educational videos suitable for my age. We use Duolingo to practise and learn English and German.*

- *My dream job* - Се отвора дискусија со прашањата *What kind of job do you want to have? Do you think this kind of job is easy to do? Why? / Why not? What do you need to study to get this job? Will it be easy to find this kind of job? Why? / Why not?* за да потоа учениците напишат краток есеј на тема *My dream job*.

- *Career Day presentation* – На табла се пишуваат/ истакнуваат прашањата: *Describe your job duties. How do you use technology in your career field? What school subjects, if any, do you use for your job? What type of education and training is needed for your profession? What skills are necessary for your job? What do you like most about your job?* за да учениците изработат *PowerPoint* презентации за Денови на кариера, и истите ги презентираат пред останатите соученици.

- Примери за читање со разбирање и/или зборување:

An accountant will examine your company's books and bills, and will calculate the salaries for the employees. It will help your business grow in many ways.

The publishers are looking for an American translator for his novels.

A software designer uses design research and planning techniques to create foundations for software solutions. Their responsibilities include designing a software's structure and its visual design.

After he served his apprenticeship in his father's company, he found work overseas with a huge pay rise.

I think that people on a high income should pay more tax.

DRAFT

We have so much work left to do. However, we are still hoping to meet the November deadline.
She got the boot for stealing money from the till.
The money cuts are a heavy blow for the army 's rank and file.
She was professor of experimental physics at Chicago State University.
They looked at the blood samples under the microscope.
The company also makes air filtration systems for homes and offices.
Express 25% as a fraction.
And in a year's time I hope you will know all the multiplication tables up to ten.
Air is a fluid but not a liquid, while water is both a fluid and a liquid.
When the temperature reaches melting point, the metal runs off as a liquid and flows into special modules.
The air temperature was well below freezing, and lakes and rivers froze over.
On Wednesday there will be a total/partial eclipse of the sun. An eclipse happens when the earth and moon are in line with the sun.
During the nineties, her acting career was in an eclipse.
A group research blog explores the evolution of cyborg culture through technologies of the body.
They used face recognition to spot known criminals.
What did you wish for when you saw a shooting star?
Radio signals received from the galaxy's centre back up the black hole theory.
I'm worried that the project could become a financial black hole.
He said that astronauts returning from the zero gravity of space often have trouble with balance.
The UN spokesperson insisted that the implementation of the peace plan is back on track.
If we want our country to prosper, we need to encourage innovation in industry.
Please pay attention, I've got something important to say.
Pay attention to what she's saying because she won't explain it a second time.
There is a general public perception that standards in schools are falling.

The train arrives at 12:30. Boarding begins at 12 o'clock sharp.
We are going to have dinner at a seaside restaurant on Sunday.
On Friday at 8 o'clock I am meeting my friend.
Paul is flying to London on Monday morning. He's already booked his hotel and bought a plane ticket.
Wait! I will drive you to the station.
The English lesson starts at 8:45. Don't be late!
Are you still writing your essay? If you finish by 4pm, we'll go for a walk down the lake.
I am going to see my mother in April.
Look at the clouds – it is going to rain in a few minutes.

DRAFT

You're carrying too much. I will open the door for you.

The island's economy is largely dependent upon tourism. // She went to a lawyer for some independent legal advice.
It wasn't very polite of you to serve yourself without asking. // It is impolite not to eat what you are served at a dinner party.

She gave the flowers to her mother.
Kerry and I ate bacon for breakfast this morning.
She stood at the train station for an hour.
Yvonne sent me a letter in the mail.

Who wants some fruit juice? We want some fruit juice.
Who made a sandwich? Daniel made a sandwich.
What damaged your house? The earthquake damaged our house.
Who likes ice-cream? Jack likes ice-cream.
What does Jack like? Jack likes ice-cream.
Who writes short stories? My sister writes short stories.
What does my sister write? My sister writes short stories.

The children did really well in their test.
He worked hard and got a promotion.
My brother drives very fast and aggressively.

The bus driver will take the tourists to the hotel.
The tourists will be taken to the hotel.
Will Oliver cancel the meeting?
Will the meeting be cancelled?
The mayor will not close the hospital.
The hospital will not be closed.

I must get up early tomorrow.
I have to get to work before 7 tomorrow.
You mustn't lose your concentration now.

The fact that we were late to class really upset the teacher.

DRAFT

Daria told me that she was going to be late.
He is disappointed that his team lost.
She discovered that her sister was lying.

The storm should pass away before dark.
I pass by the farm every day on my way to work.
Some groups rent booths to pass out pamphlet to tourists. They told me that sometimes the smoke is so dense that they pass out.

Innovation and Technological Development

Innovation is when people come up with new ideas or make changes to existing things to make them better. Technological development is when these ideas are turned into new tools, machines, or gadgets that help us in our daily lives.

Why It's Important:

Innovations and technological developments make our lives easier, safer, and more enjoyable. They help us solve problems and overcome challenges. Like, for instance the smartphones: they combine many technologies like cameras, internet access, and touchscreens, changing how we communicate and access information. Also, the electric cars: They are a new type of vehicle that uses electricity instead of gasoline, helping reduce pollution. Medical Innovations are very important too. New technologies in medicine help doctors diagnose diseases more accurately and treat patients more effectively.

There are many challenges, though, like for example, cost. Developing new technologies can be expensive, which can make them difficult to access for everyone. Also, ethical concerns. Sometimes, new technologies raise questions about privacy, safety, and fairness that need to be carefully considered. While new technologies can create new jobs, they can also replace old ones, leading to changes in the job market.

Innovation and technological development are all about making the world a better place by coming up with new ideas and turning them into reality. By understanding how these processes work, we can appreciate the amazing things that humans can achieve!

E-learning? Well, this sounds like fun!

Media world can be used for e-learning through finding creative and safe media content that can be also interesting and fun. E-learning for young adults should be engaging, should fit their age, and also, it should promote positive values with clear learning outcomes. Here are some examples across different media formats that are amazing for fun and safe e-learning:

1. ***E-Books:*** *Colorful online comic books and graphic novels with interesting stories and positive messages are great for young adults. Look for books that explore diverse cultures, promote empathy and kindness, and encourage creativity and imagination. For example, "The Manga Guide to Physics" is an educational e-graphic novel that teaches fundamental concepts of physics through an engaging storyline and colorful manga-style illustrations.*
2. ***Educational Apps****: There are many interactive educational apps designed specifically for primary school students that cover a range of subjects such as math, science, language arts, and coding. Make sure to choose apps that are age-appropriate, free of advertisements, and have parent content controls. For instance, "Duolingo" is a language-learning app that offers lessons in various language, making it suitable for older students interested in expanding their language skills.*
3. ***Educational TV Shows that can be found online****: There are several educational TV shows and online video platforms that offer entertaining and informative content, like Netflix or National Geographic documentaries that touch topics and content tailored for young adults, such as history, science, and nature. Many shows also teach valuable lessons, promote critical thinking, and spark curiosity about the world.*
4. ***Educational e-games:*** *Educational games can be a fun way for the students to learn and practice various skills such as problem-solving, critical thinking, and teamwork. Choose games that are designed with learning objectives in mind and offer a balance of challenge and enjoyment, like CodeCombat. This is an educational game that teaches programming concepts through interactive gameplay. Players learn coding languages such as Python and JavaScript by solving puzzles, writing code to control their characters, and completing various challenges in a fantasy-themed world. It offers challenging gameplay and promotes critical thinking skills!*
5. ***Podcasts:*** *There are podcasts available for students covering a wide range of topics including science, history, storytelling, and more. Look for podcasts that are age-appropriate, entertaining, and offer valuable educational content, such as "Stuff you should know". This podcast is amazing because it explores a wide range of topics in an informative and entertaining way.*
6. ***Art and Craft e-activities****: Encouraging creativity through art and craft activities is essential for students. Apps like "Canva" provide safe materials and instructions for various projects that allow the students to express themselves and explore their imagination.*

- ***Music, video and audio e-content****: Music, video and audio stories can be a wonderful way to engage students and stimulate their imagination, especially songs, audiobooks, and podcasts that promote positive values and learning. For example, Apple Music, or Spotify, provide access to a wide range of songs, albums, and playlists, along with personalized recommendations and radio stations. Also, TED-Ed: TED-Ed features educational videos on a variety of topics, including science, history, literature, and more, presented in an engaging and visually appealing format. Vsauce: Vsauce is a YouTube channel that explores curious questions about the world through entertaining and thought-provoking videos, appealing to curious minds and science enthusiasts.*

Career Development

Career development is the process of building skills, gaining experience, and finding opportunities to achieve your goals in the world of work. Career development helps you set goals for what you want to achieve in your job or profession. It's about learning new skills and improving existing ones to become better at what you do. Also, career development helps you find job opportunities and progress in your chosen field.

DRAFT

Steps in Career Development:

Self-Assessment: *This means understanding your strengths, interests, and values. What are you good at? What do you enjoy doing?*
Exploration: *Explore different career options that match your skills and interests. Learn about different industries and job roles.*
Education and Training: *Gain the knowledge and skills needed for your chosen career through education, training courses, or on-the-job experience.*
Networking: *Connect with people who work in your field of interest. Networking can help you learn more about job opportunities and get advice from experienced professionals.*
Job Search: *Look for job openings that match your skills and interests. This can involve searching online job boards, attending job fairs, or contacting companies directly.*
Career Advancement*: Once you're in a job, look for ways to grow and advance in your career. This might involve taking on new responsibilities, pursuing further education, or seeking promotions.*

However, there are certain challenges, like competition - the job market can be competitive, so it's important to stand out by pointing out your skills and experience. Also, careers are constantly evolving, so it's important to be adaptable and willing to learn new things and to be patient and persistent in pursuing your goals. Career development is about taking control of your future and working towards a fulfilling and rewarding career. By setting goals, building skills, and seizing opportunities, you can achieve success in the world of work!

Let's celebrate the World Career Day!

Celebrating World Career Day is a wonderful opportunity to reflect on the importance of career development and empowerment in our lives. It's a day to recognize the significance of choosing meaningful paths, pursuing our passions, and achieving our professional goals. On World Career Day, we celebrate the diversity of careers and the contributions individuals make to society through their work. It's a time to appreciate the various industries, professions, and skills that drive innovation, growth, and progress in our communities and around the world.

This day also serves as a reminder of the importance of career education, mentorship, and support systems that help individuals navigate their professional journeys. Whether it's providing guidance to students exploring future career paths or assisting individuals in transitioning to new opportunities, World Career Day highlights the value of investing in lifelong learning and development.

Let's use this day to inspire, empower, and uplift one another as we continue to pursue fulfilling and rewarding careers that make a positive difference in the world. Happy World Career Day to all!

DRAFT

Тема: **ОПШТЕСТВО И ЖИВОТНА СРЕДИНА**
Вкупно часови: **27**

Резултати од учење:

Ученикот/ученичката ќе биде способен/-на да:

1. слуша и извлекува клучни зборови и детални информации од автентични аудио-визуелни записи кои содржат јасен говор;
2. чита, изведува заклучок и/или аргументира свое мислење на текстови поврзани со секојдневни општествени теми;
3. зборува и учествува во разговор/дискусија/дебата на еколошки теми и секојдневни општествени теми користејќи условни реченици, модални глаголи за давање совет и изведување заклучок базиран на факти.
4. пишува едноставен состав/вест/куса новинарска статија на тема екологија и животна средина и/или здрав живот и здравје.

Содржини (и поими):	**Стандарди за оценување:**
а) Јазични функции: ● давање предлози и сугестии ● изведување заклучок базиран на факти / веројатност / достапни информации ● опишување различни видови храна и пијалоци ● опишување делови од тело на (водни) животни ● барање и давање информации за здравје и здрав живот ● искажување услови/хипотетички ситуации ● изразување амбиции, желби, ставови и вредности ● пишување вест/куса новинарска статија	● Користи усвоени прашални конструкции и фразеолошки изрази за да даде предлог/сугестија. ● Применува соодветен модален глагол за дедукција, како и условни дел-реченици за да состави реченица со која се изведува заклучок базиран на факти/достапни информации. ● Поврзува (писмено и усно) повеќе реченици во низа за да опише различни видови храна и пијалоци. ● Препознава значење и користи широк спектар на именки поврзани со анатомија на (водни) животни. ● Учествува во разговор/дискусија/дебата за здрава храна и здрав живот користејќи усвоени колокации и фрази поврзани со здравјето. ● Дискутира и искажува услов или хипотетичка ситуација користејќи прв и втор тип на условни реченици. ● Одговара на прашања во разговор/дискусија/дебата користејќи усвоени фразеолошки изрази и колокации, како и усвоени граматички структури за да искаже амбиции, желби, ставови и вредности. ● Препознава основни карактеристики на новинарски стил на пишување. ● Поврзува три пасуса во низа користејќи новоусвоен вокабулар, условни реченици и реченици со пасивни конструкции за да напише вест или куса новинарска статија за училиштен весник.

DRAFT

б) Лексички единици: ● храна и пијалоци: *- food: beef, chopsticks, corn, dessert, dish, dough, filling, fish 'n chips, nuts, organic food, salt 'n pepper, burrito, vegetarian/regular meal, side orders* *- drinks: fizzy drinks, soft drinks, coffee, cocktail, alcoholic drinks, ice tea, mineral water, tap water* ● делови од тело на (водни) животни: *beak, fangs, feathers, fur, hoof, horn, paws, wing, tail, trunk, stingray, crab, eel, jellyfish, shell, tuna, whiskers, heron, flamingos, catfish* ● поими и колокации поврзани со животната средина и екологија: *eco-friendly, farm-raised, fertile soil, good-for-earth, conserve energy /save energy, planet friendly, industrial pollution, natural phenomenon, planet friendly, temperature zones, waste-reducing* ● фрази и колокации поврзани со здравје: *be allergic to, catch a cold, feel dizzy, get a bruise, get burnt, have a rash, take a medicine, twist one's ankle* ● мултикултурализам: *support, liberalism, variety, uniqueness, peace, relations* ● именки и колокации поврзани со прекршување на законот: *arrest a suspect, be guilty/innocent, pay a fine, investigate a crime,*	● Препознава и користи широк спектар на именки и именски фрази при именување и опис на храна и пијалоци. ● Разликува значење на одреден број зборови со кои се именуваат специфични делови од телото на конкретни (водни) животни. ● Применува голем број усвоени колокации поврзани со екологија при опис на животната средина. ● Набројува и објаснува значење на одреден број фрази и колокации поврзани со здравјето и соодветно ги користи во контекст. ● Препознава значење на одреден број зачестени апстрактни именки поврзани со мултикултурализам. ● Објаснува значење на одреден број колокации поврзани со прекршување на законот. ● Составува (писмено и усно) реченици применувајќи фразеолошки изрази и колокации за искажување амбиции, желби, ставови и вредности.

DRAFT

question a suspect, catch a thief, do community service, pickpocket ● фразеолошки изрази и колокации за искажување амбиции, желби, ставови и вредности: *any minute now, no time to lose, come what may, to the end of time, only time will tell, save for a rainy day, a peace of mind, tell the truth, to make judgements, to show respect, openness for ideas, to behave in a good manner/way, freedom, honesty, to take responsibility*	
в) Граматички структури: ● увежбување условни дел-реченици (*Conditional Clauses: zero conditional, first conditional)* ● усвојување условни дел-реченици (*Conditional Clauses: second conditional)* ● искажување навики во минато со *'used to'* и *would* ● прашални конструкции со *how/what about + (-ing) / why don't* + заменка + *infinitive*	● Поврзува две дел-реченици со сврзниците *if* и *when* за да состави сложена условна/временска реченица и соодветно ја користи во одреден контекст за да искаже заклучок базиран на факти. ● Прави разлика помеѓу форма и употреба на условни реченици со кои се искажува реален/остварлив услов и условни реченици со кои се искажува хипотетички услов. ● Препознава и користи различни форми за изразување навики во минатото *(used to / would).* ● Користи специфични усвоени прашални конструкции *(how/what about + (-ing) / why don't* + заменка + *infinitive)* во дијалог/разговор/дискусија/ дебата за да даде предлог или сугестија.

DRAFT

● модални глаголи за дедукција во сегашно време: *can't*, *could, must, may, might* ● усвојување фрази за хипотетички ситуации: *had better, if only, I wish* ● увежбување на едноставни пасивни конструкции *(Present Simple Tense, Past Simple Tense* и *Future Simple Tense)* ● фразални глаголи со основа од глаголот *break: break away, break down, break into, break free, break off, break through, break up*	● Разликува значење на модални глаголи за дедукција *(can't*, *could, must, may, might)* и ги користи (писмено и усно) во сегашно време за да искаже заклучок базиран на веројатност/достапни информации. ● Применува едноставни пасивни конструкции во *Present Simple Tense, Past Simple Tense* и *Future Simple Tense* при пишување вест/куса новинарска статија за училиштен весник. ● Препознава форма на фразални глаголи и разликува значење на одреден број зачестени фразални глаголи со основа од глаголот *break.*
г) Содржини за дискусија: ● развивање свесност за мултикултура (традиции и обичаи во најразлични земји и култури) ● сајбер безбедност ● проверка на веродостојноста на информациите поврзани со наука и здравје во онлајн медиумите и социјалните мрежи ● интернационален ден на крводарителството *(World Blood Donor Day - is celebrated on June, 14)*	● Споредува карактеристики на сопствена со карактеристики на други култури користејќи широк спектар зборови кои именуваат храна и пијалоци, како и користејќи фрази и граматички структури за искажување мислење, ставови и вредности. ● Објаснува како да се заштитиме онлајн и да се превенира сајбер-булинг. ● Користи дигитални алатки и споредува повеќе извори за да провери веродостојност на информација поврзана со наука и здравје. ● Дискутира за важноста на крводарителството користејќи усвоен вокабулар поврзан со здравјето на луѓето, како и усвоени фрази, колокации и граматички структури за давање предлози/сугестии и изразување желби, ставови и вредности.

Примери на активности:

- *A day out role-play* - Учениците на претходно изготвениот наставен лист прво ги дополнуваат предложените фрази со точните зборови. Потоа, во парови, составуваат кратки дијалози за игра на улоги во кои сугерираат каде да одат и што да прават утре. На крајот, ги презентираат своите дијалози пред одделението. На пр. *A: Why don't we <u>watch</u>/watching a movie? – B: That sound/<u>sounds</u> great; A: Shall we <u>go</u>/going to the mall? – B: I'd rather to visit/a museum; A: How about do/<u>doing</u> yoga? – B: That would be well/<u>fine</u>; A: Let's <u>play</u>/playing badminton instead? B: I'm sure/<u>not sure</u> about that.*

- *Look and say* - Учениците изведуваат заклучок врз основа на дадени информации поврзани со настани прикажани на слајд со примена на соодветен модален глагол за дедукција во сегашно време и го запишуваат во предвидениот простор во рамките на дадената реченица. На пр. 1. *Tom has won prizes for his research. He _________ be really intelligent. 2. It ___________ be Ana. She is on holiday until next week.*

- *Make a Menu* –Учениците во мали групи прво на врвот на менито го пишуваат името на својот ресторан. Потоа го комплетираат остатокот од менито со јадења што сакаат да ги јадат. Го пишуваат не само името на секое јадење и цената туку даваат и опис на состојките. На крај менијата ги промовираат кај своите соученици.

- *Describe the body part* – На табла се прикачуваат слики на делови од тело кај различни (водни) животни. Ученикот за да добие поен за својата група се обидува детално да ја опише сликата што се прикажува и точно да погоди на кое животно му припаѓа истиот, и/или да го опише и именува животното. На пр. *These animals have soft pads underneath their feet. These paw pads resemble jelly beans, so some call them "toe beans" also. They belong to cats.; It's a fish with whisker-like barbels, which are located on the nose, each side of the mouth, and on the chin. It's a catfish.*

- *Advice Column* – Учениците во улога на новинари се обидуваат да даваат/напишат во своите тетратки што посоодветни здравствени совети/можните решенија за проблемите за кои читателите барале помош. На пр. *Dear Anita, Every winter when it gets cold outside I get sick. I get two or three colds, I hate it when this happens. I cough and sneeze, I have a runny nose. And last year when I had the flu, I even had headaches and a fever. What can I do to stop getting sick in the first place? Wendy.*

- *What if* - Учениците влечат картичка на која е напишан почетокот на една реченица која опишува одредена хипотетичка активност/настан и истата треба да ја завршат со свои зборови. На пр. *If I have a starter, I won't have a dessert; You'll be ill, if you eat all that; If she had a pizza, she wouldn't have an ice-cream.*

- *Quiz time:* Учениците решаваат (онлајн) квиз поврзан со значењето на усвоените фразеолошки изрази и колокации за искажување амбиции, желби, ставови и вредности, а потоа составуваат реченици применувајќи ги истите. На пр. 1. *Wait for a rainy days! a. Save money for a time it might be needed unexpectedly. b. Wait until later to enjoy on the rain. I've got some money as my birthday present, so I will save it for a rainy day.*

- *It is time to write* - Учениците пишуваат куса новинарска статија за одржана еколошка акција во рамките на училиштето. На пр. *A lot of students participated in the eco activities in our school. Students were divided into three groups and were responsible for different activities. Students from lower grades were included into …*

- *Oceans and Sealife / Planet Earth* – На интерактивна табла се активира видео запис на кој се прикажува актуелната еколошка состојба на океаните и што придонесува таа да биде таква. Се поставуваат прашањата: *How does this article make you feel?*

Why? Do you ever recycle things? Why? / Why not? How can people live without things made from plastic? Is it possible? Се даваат сугестии, а потоа учениците пишуваат краток пасус за едно од прашањата.

- *Food and drinks game* - Учениците во групи наизменично земаат картичка и се обидуваат да го опишат јадењето или пијалокот на картичката на другите ученици во групата постепено откривајќи по еден детал за истиот. На пр. *A tortilla wrapped around a mixed filling of such ingredients as meat, cheese, beans, and vegetables = burrito.; Cold tea usually served in a glass with ice = ice tea.*

- *Animal body parts – На* претходно изготвен наставен лист ученниците се обидуваат да препознаат и набројат одредени животни и делови на нивното тело прикажани на листот. *На пр. hooves – goat, deer, bison; trunk – elephant; whiskers – cat, beaver.*

- *Environment word bank* – Учениците на претходно изготвениот наставен лист ги дополнуваат речениците со поимот што недостасува. На пр. *My sister uses only eco-friendly products.; Industrial pollution affects the water we use, the air we breathe, and the soil we live on*.

- *Health and wellness* – На интерактивна табла се активира вежба на која учениците прво го поврзуваат идиомот/фразата со точната дефиниција, за потоа да ја употребат во пример реченица. На пр. *catch a cold = to become ill with a common infection that causes you to cough and sneeze and your nose to run or feel blocked; He caught a cold on holiday.; twist your ankle = roll or turn your ankle in an awkward way; She twisted her ankle while getting off the lift.*

- *Different countries, different customs* – На претходно изготвениот наставен лист учениците го заокружуваат точниот одговор за опишаната ситуација. На пр. *When you have a soup in Japan, to show you like it you should … a. eat noisily b. burp c. lick the bowl when you finish; When people in Greece nod their head, they mean … a. 'yes' b. 'no' c. 'I'm not sure.'*

- *Find the words*: Учениците ги бараат дадените фрази поврзани со различни форми на прекршување на законот во осумнасочник, а потоа ги дополнуваат празните места во дадените објаснувања. На пр. *Pickpocket - steal wallets, money, etc. from people's pockets in crowded places. Crime - doing something illegal that can be punished by law.*

- *Continue the sentences* – На интерактивна табла се активира вежба на која учениците ги дополнуваат дадените реченици со соодветниот фразеолошки израз и/или колокација. На пр. *The taxi should be here any moment now.; Young people should show respect for old people.; He is famous for his honesty.*

- *Zero or First Conditional - Grammar Quiz* – На интерактивна табла се активира квиз во кој учениците ја избираат правилната форма на глаголот со кликнување на точниот одговор. На пр. *If you don't tell her the truth, she ________ angry with you! (is /will be /are); Soap dissolves if you ________ it in water. (leave /leaves /will leave)*

- *Second Conditional statements* - Учениците ги продолжуваат дадените реченици користејќи условни дел-реченици. На пр. *If I had longer summer holidays, I would travel more.; If I was the only person on Earth, I would feel lonely.*

- *Past habits* – на интерактивна табла се активира вежба на која учениците ги дополнуваат празните места на дадените реченици со точната форма за искажување навика во минато. На пр. *When I was young we ___ in a big house in the countryside. (would live / used to live); We ___ breakfast and then go quietly out of the house to the river. (would have / had)*

- *What do you suggest?* На интерактивна табла се активира вежба на која учениците ги читаат изјавите, ги гледаат сликите и даваат сугестии за истите. На пр. *I want to lose weight. – Why don't you exercise.; Your bedroom is a mess. – How about tidying it up.; Today is my birthday! – Why don't we celebrate.; What are we going to do this weekend? – How about having a picnic.*

- *Modals of deduction* – Учениците на претходно подготвен наставен лист ги поврзуваат речениците што имаат исто значење. На пр. *I'm sure that's Katie. - That girl must be Katie.*

- *I wish / if only* – На наставниот лист учениците прво секоја дадена реченици ја менуваат во желба, а потоа пишуваат изјави за нешто што жалат што направиле во минатото. На пр. *I wish I spoke English fluently; If only I had a bigger TV; I wish I had taken a longer holiday; If only I had listened to my teachers.*

- *Passive voice* – Учениците во парови ги менуваат дадените реченици од актив во пасив. На пр. *My team won the match. - The match was won by my team.; The worm eats the apples. - The apples are eaten by the worm.; Sophie will make the dinner. - The dinner will be made by her.*

- *Complete with the correct phrasal verb* – Учениците ги дополнуваат дадените реченици со точниот фразален глагол даден во наставниот лист. На пр. *Our car broke down (suddenly stopped) on the highway.; The horse tried to break free (escape) from its stable.*

- *My country* – Се поттикнува бура на идеи со прашањата На пр.*What makes your country different from other countries? Where is it? What is the capital city? Which languages are spoken? What is the best place to go on holiday? What sort of food is popular? Are there any interesting customs in your country?* за потоа учениците да напишат краток есеј за својата држава опфаќајќи

факти за јазикот, населението, местата, јадењето, обичаите, луѓето и нивните хобија и интереси. На пр. *North Macedonia is in Southeast Europe. Most people speak … I think Macedonian people are warm and friendly.*

- *Pros and Cons of Being Online* - На поставена табела во две колони, учениците поделени во мали групи ги запишуваат предностите и недостатоците при користење интернет. Потоа учениците ги презентираат своите заклучоци пред целото одделение и заеднички дискутираат како да се справат со опасностите. На пр. *Pros: easily find information / Cons: No privacy. Tip: Use strong passwords.*

- *Take care before you share* - Со учениците во групи се споделуваат различни информации поврзани со наука и здравје. Се истакнуваат чекорите за проверка на веродостојноста на објавените вести: *Who made it? What is the source? Where did it come from? Why are you sharing this? When was it published?;* за потоа учениците со помош на веќе за нив познати дигитални алатки да ја проверуваат веродостојноста на споделените вести.

- *Give blood and keep the World beating* – Со отвора дискусија со прашањата *Why do countries around the world celebrate World Blood Donor Day? When do we celebrate WBDD? Can you name any events that your countries organize to celebrate WWBD? How can you contribute in this years' event?* за да се истакне важноста на крводарителството. Се набројуваат придобивките како што се спасување животи, поддршка на медицинските истражувања и помагање на оние на кои им е неопходна, за да потоа учениците изработуваат летоци со пораки како *Be a hero, donate blood; Share life, give blood; Why don't you become a member of the Red Cross/Red Crescent Movement?*

- Примери за читање со разбирање и/или зборување:

Wait until the dough doubles in volume before kneading it again. Then, roll out the dough on a floured surface.
When you go to a Chinese restaurant you have to use chopsticks instead of a knife and fork.
Learn how to roll a beef burrito with expert cooking tips in this free Mexican cuisine video clip.
If you don't like the cocktail you ordered, just leave it and try a different one.
At a cocktail party in Hollywood, she was introduced to Charlie Chaplin. After a couple of alcoholic drinks, they became really close friends. He helped her later on in life with her career as an actress.
The horse snorted and stamped its hoof impatiently.
The cat sat in the shade, licking its paws.
Although it is not as deadly as the stingray, jellyfish can cause severe irritation if it stings a human.
The heron flapped slowly off across the lake.

Using eco-friendly materials in interior design is a trend in the few years, from floor, paints, lighting fixture to decoration elements.
Industrial pollution has killed much of the river's wildlife.
Parsley should have a deep, moist, fertile soil for ideal growth.
The doctor said she developed the itchy skin rash because of the medicine.
Climbing so high made me feel dizzy.
She had used make-up skilfully to mask the bruise under her right eye.
The young President spoke out about his faith for Liberalism and talked eloquently about the freedom of Liberal minds.
When peace has been broken anywhere, the peace of all countries everywhere is in danger.
A suspect was detained by the police for further questioning.
Did she have to pay a fine for speeding?
He caused a traffic accident and was sentenced to 160 hours community service and disqualified from driving for six months.
Community service is seen as a great alternative to imprisonment.
Come what may, we'll always stand by your side.
Live within your means and save for a rainy day.
It is right and proper that parents take responsibility for their children's attendance and behaviour at school.
Children should show respect for their teachers.
During the festival of Obon, Japanese show respect to their dead ancestors.
For everyone's peace of mind, please go back and check if you locked the door.

If I have a lot of work, I'll stay in the office until late.
If we have time, we'll go to the park for a walk.
Teachers get angry if students don't do their homework.
If it's very cold during the night, there's ice on cars.
You put on weight if you eat too much.
If I get a headache, I take a painkiller.
They have a drink together if they win a match.
If you take ice out of the freezer, it melts.
If you don't water a flower, it dies.
If we don't see each other tomorrow, we'll see eachother next week.
She'll take a taxi if it rains.
We'll be late if we don't hurry up!
I'll buy a new dress if I have enough money.
He won't get a better job if he doesn't pass that exam.

DRAFT

If I won the lottery, I would buy a big house.
If I met the King of England, I would say hello.
She would travel all over the world if she were rich.
She would pass the exam if she ever studied.
If I had his number, I would call him.
If I were you, I wouldn't go out with that man.
I wouldn't worry if I were you.

My father always used to tell us bedtime stories.
My dad would always read me before bed.
Back in the day, people used to pay in gold.
We would always go to the seaside for our holidays.
In former times, people used to fight with swords.
Grandfather used to misplace his glasses.
We used to live in New York when I was a kid.
There didn't use to be a supermarket there. When did it open?
Every Saturday I would go on a long bike ride.

How about trying something a little more difficult?
How about waiting until the shoes are on sale?

A: Studying is boring. I want to do something else.
B: How about driving downtown? We could go to the cinema.
B: Why don't we drive downtown and catch a movie?

A: We haven't heard from them in two days. Any suggestions?
B: What about sending them another email?

Julie can't swim. Julie's brother Tom can swim well.
That story could be true - who knows!
The President may come to our offices if the meeting finishes before 5 pm.
The President said he might come.
You must be tired after your long journey.
I've revised everything twice, so I should be ready for the test.

DRAFT

30 € ought to be enough for the taxi.

You had better brace yourself for some bad news.
If only I weren't so tired!
If only I could get some sleep, I would be able to cope with the deadline.
My diet would be fine if only I didn't have this weakness for sweet things.
I wish my son would show more initiative.
I wish you both all the luck and happiness life can offer.
This job is so boring. I wish I could do something more creative.

How many newspapers are printed in Britain every day?
Who was this play written by?
German is spoken in Germany, Austria, and part of Switzerland.
The royal wedding was watched by millions of people in 2011.
Nowadays, a lot of computers are made in Korea.
The Harry Potter films weren’t directed by Steven Spielberg.
How much paper is recycled in Poland each year?
In the UK, alcohol isn’t sold to anyone under 18. It's against the law
The concert tickets will be sold online and at the bookstore.
My term paper will be completed by the end of this week.

He grabbed her, but she managed to break away.
The company is trying to break away from its traditional image.
It takes a long time to break down prejudice.
Police had to break down the door to get into the flat.
We had to break off our holiday and return home immediately.
Protesters tried to break through a police cordon.
Scientists say they are beginning to break through in the fight against cancer.
Don't let a little dispute break up a great friendship.
Women are struggling to break free from tradition.

Talking about multiculturalism!

DRAFT

Traditions and customs vary from country to country, adding richness and diversity to cultures around the world. In Japan, for example, there's a tradition called "Hanami," where people gather to appreciate the beauty of cherry blossoms in spring. Families and friends have picnics under the blooming trees, enjoying food and drinks together.

In India, the festival of Diwali is celebrated with much enthusiasm. It's known as the Festival of Lights, and people decorate their homes with oil lamps and colourful lights. They also exchange gifts and sweets with loved ones, symbolizing the triumph of light over darkness and good over evil.

In Mexico, the Day of the Dead, or "Día de los Muertos," is a unique tradition where families honour and remember their deceased loved ones. They create colourful altars adorned with flowers, candles, and photographs, and gather to share stories and memories while enjoying traditional foods and music.

These are just a few examples of the diverse traditions and customs found across the globe. They serve as reminders of the unique heritage and identity of each culture, fostering a sense of belonging and community among people worldwide.

Beware - cyber space can be very dangerous!

Cybersecurity is essential for staying safe online and protecting our personal information from hackers and cybercriminals. But, is there a way to protect ourselves, since we spend so much time in the cyberspace? For starters, it is important to create strong passwords. Use a combination of letters, numbers, and special characters, and avoid using easily guessable information like your name or birthdate. Or the name of your pet, that everyone can see on your posts. For example, instead of "password123," use something like "P@ssw0rd!23."

Secondly, be cautious of suspicious emails and messages. Phishing scams often trick people into revealing sensitive information by pretending to be from trusted sources, like banks or social media websites. Avoid clicking on links or downloading attachments from unknown senders.

Make sure to keep your software up to date. Updates often contain security patches that fix vulnerabilities and protect your devices from cyber threats. Set your devices to automatically update or regularly check for updates manually.

Another thing is to use antivirus software. Antivirus programs can help detect and remove malware, such as viruses, spyware, and ransomware, that can compromise your devices and steal your data.

Lastly, be mindful of what you share online. Avoid posting sensitive information like your address, phone number, or financial details on social media or other public platforms where it can be easily accessed by cybercriminals.

By following these simple steps, you can enhance your cybersecurity and reduce the risk of falling victim to online threats. Stay vigilant and stay safe!

Can we trust medical information found online?

Checking the reliability of information related to science and health on online media and social networks is crucial for making informed decisions about our well-being. Here are some tips to help ensure the information you encounter is trustworthy:

1. *Consider the source. Look for information from reputable websites, such as government health agencies, academic institutions, or well-known medical organisations. Be cautious of sources that lack credibility or have a history of spreading misinformation.*
2. *Another important thing is to examine the author's credentials. Check if the author is qualified to write about the topic. Medical information should ideally come from healthcare professionals or experts in the field.*
3. *Thirdly, cross-check the information. Cross-checking means to try to verify the facts by comparing them with multiple reliable sources. If a claim seems too good to be true or contradicts established scientific knowledge, it may be unreliable.*
4. *Also, it’s A must to look for evidence-based information. Reliable sources should provide references to scientific studies or peer-reviewed research to support their claims. Be wary of opinions or anecdotes presented as facts.*
5. *And last but not least, trust your instincts. If something feels suspicious or lacks credibility, it's okay to question it or seek clarification from trusted sources.*

By following these guidelines, you can help protect yourself and others from misinformation and make informed decisions about your health and well-being.

World Blood Donnor’s Day!

World Blood Donor's Day is a global event celebrated annually on June 14th to recognize the importance of blood donation and to express gratitude to blood donors worldwide. It serves as a reminder of the critical role blood donors play in saving lives and supporting healthcare systems.

One example of the significance of World Blood Donor's Day is how it raises awareness about the constant need for blood donations. Blood is needed for various medical procedures, including surgeries, treatments for medical conditions, and emergencies such as accidents and natural disasters. By highlighting this need, World Blood Donor's Day encourages more people to donate blood regularly. Another example is how World Blood Donor's Day honours the generosity and altruism of blood donors. Every year, millions of individuals donate blood voluntarily, without expecting anything in return, to help those in need. Their selfless contributions have a profound impact on the lives of patients and their families, providing hope and support during challenging times.

World Blood Donor's Day also promotes solidarity and unity among communities worldwide. Regardless of nationality, ethnicity, or background, blood donors come together to save lives and make a positive difference in the world. Through their collective efforts, they demonstrate the power of compassion and kindness in creating a healthier and more resilient society.

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ/СЕНЗИТИВНОСТ, ИНТЕРКУЛТУРНОСТ И МЕЃУПРЕДМЕТНА ИНТЕГРАЦИЈА

Наставникот обезбедува инклузивност преку вклучување на сите ученици во сите активности за време на часот. При тоа, овозможува секое дете да биде когнитивно и емоционално ангажирано преку користење на соодветни приоди (индивидуализација, диференцијација, тимска работа, соученичка поддршка). При работата со учениците со попреченост применува индивидуален образовен план (со прилагодени резултати од учење и стандарди за оценување) и секогаш кога е можно користи дополнителна поддршка од други лица (лични и образовни асистенти, образовни медијатори, тутори волонтери и професионалци од училиштата со ресурсен центар). Редовно ги следи сите ученици, особено оние од ранливите групи, за да може навремено да ги идентификува тешкотиите во учењето, да ги поттикнува и поддржува во постигнувањето на резултатите од учењето.

При реализација на активностите наставникот еднакво ги третира и момчињата и девојчињата при што води грижа да не им доделува родово стереотипни улоги. При формирање на групите за работа настојува да обезбеди баланс на основа на пол. При избор на дополнителни материјали во наставата користи илустрации и примери кои се родово и етнички/културно сензитивни и поттикнуваат родова рамноправност, односно промовираат интеркултурализам.

Секогаш кога е можно наставникот користи интеграција на темите/содржините/поимите при планирањето и реализацијата на наставата. Интеграцијата овозможува учениците да ги вклучат перспективите на другите наставни предмети во она што го изучуваат во овој наставен предмет и да ги поврзат знаењата од различните области во една целина.

ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши врз основа на дадените стандарди за оценување со позитивно нагласување на постигнатиот напредок на учениците за владеење на јазикот, а не негативно истакнување на недостатоците. Бидејќи во деветто одделение по предметот англиски јазик учениците ги совладуваат сите четири јазични вештини: слушање со разбирање, читање со разбирање, говорење (говорна интеракција и продукција) и пишување (писмена интеракција и писмена продукција), наставникот/наставничката ги следи и оценува:

- усни одговори на прашања поставени од наставникот/-чката или од соучениците и учеството во дијалози со примена на усвоениот вокабулар;
- вербално и невербално реагирање по слушнат исказ или дадено упатство;
- зборување и учествување во разговор/дискусија/дебата на познати теми, искажување свое мислење и став, објаснување зошто нешто (не) му/ѝ се допаѓа, давање совет и изведување заклучок базиран на факти;
- читање и разбирање на потребни информации и/или извлекување заклучок од прочитани искази, дијалози и пасуси, текстови и лични писма, летоци, огласи, брошури, ознаки и известувања, како и аргументирање свое мислење за прочитан текст;
- правилно пишување на реченици, дијалози и пасуси, лично писмо, детален опис на личности и/или спортски активности, опис на минат настан од секојдневниот живот, опис на училиштето и планови за продолжување на образованието, опис на едноставен научен процес, составување приказна, едноставен состав, вест и куса новинарска статија на дадена тема, како и прераскажување на прочитан мит;
- изработки (постери, илустрации, дневници, презентации);
- домашни задачи.

За секоја тема ученикот/ученичката добива бројчана сумативна оценка согласно постигнатите стандарди за оценување, односно колку ги/ја постигнал/а очекуваните резултати од конкретната тема. Бројчаната сумативна оценка се изведува како комбинација од резултатот постигнат на тест на знаење во комбинација со оценката за напредувањето констатирана преку различните техники на формативно оценување. Сумативното оценување е поврзано со определени периоди во наставната година (тримесечие, полугодие и крај на учебна година).

DRAFT

Почеток на имплементација на наставната програма	
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието
Согласно член 30, став 3 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19 и 229/20) министерот за образование и наука ја донесе наставната програма по Англиски јазик за IX одделение.	бр. ____________ ________________ година Министер за образование и наука, ______________________________

DRAFT